

2. lpp. Kā klājas kapitālsabiedrībām?

4. lpp. Kaļķu bibliotēkai Jurgi.

6. lpp. «Kas zapiņš par mašīnu, kas kaza par lopu!»

7. lpp. «No Dundagas akmeņiem varētu taisīt tādu klasisko bruģi!»

10. lpp. «Kas tā pa bild, nav ne apzelts, ne kā!»

Redaktora vārdi

Ko esam parādā

4. maijā svinējam neatkarības atjaunošanas dienu.

Brīvība līdzīgi kā talants uzliek lielus pienākumus. Tas ir kaut kas iedots avansā, un tas katram ar savu dzīvi jāatpelnā. Latvijas otrā dzimšanas diena rosina domāt, ko ar savu 1990. gadā izcīnīto un tomēr lielā mērā arī dāvanā iegūto brīvību esam izdarījuši, kā to lietojuši. Vispirms jau, kā veicies katram attīstīt un izkopt savu brīvību. Ja esmu patiesi brīvs, tad esmu vienāds visās dzīves lomās: ģimenē, ar draugiem, darbavietā ar kolēģiem, padota-

jiem un priekšniekiem, draudzē vai kādā interešu kopā un vienatnē ar sevi.

Uzrakstīju un iedomājos: ja šajos un vēl daudzos citos dzīves brīžos esmu vienādi brīvs, tad vārds «loma» jau laikam atkrīt.

Varbūt liela tiesa no sabiedrības kopīgajām nelaimēm, buksēšana un kāpšana uz vieniem un tiem pašiem grābekļiem, ceļas no tā, ka joprojām esam patālu no patiesas brīvības. To esam parādā cits citam un savai vienīgajai Latvijai — īsti brīvas un tātad priecīgas attiecības.

Alnis Auziņš

Aizved mani uz Slīteres siliem!

4. un 5. IV Slīteres Ceļotāju dienas aicina iekrāsot vasaras raibumus Undžavas mežos ar pulcēšanos Slīteres Nacionālā parka sirdī pie Slīteres pusmuižas un bākas.

Dundagas novadā, Slīteres Nacionālajā parkā un Lībiešu krastā, Ceļotāju dienas notiks jau 7. gadu. Kā jau ierasts, abas dienas viss nacionālais parks piedāvās iespēju aktīvi atpūsties un izzināt vidi, dodoties dabā, ņemot talkā kājas, auto, laivas un velosipēdus. Pieredzējuši dabas un novada pētnieki vadīs grupas, pulcējot dabas draugus, zinātkāros, ģimenes ar bērniem, kustīgas atpūtas cienītājus un vienkārši veselīgas vides baudītājus. Tā ir īpaša iespēja apmeklēt unikālas Nacionālā parka vietas, kas ikdienā tūristiem nav pieejamas!

Ceļošana dabā gidu pavadībā sāksies sestdien, pārsvarā pulksten 11.00, bet arī svētdien atkarībā no pieprasījuma būs pieejami atsevišķi pasākumi. Pārgājieni un braucieni sāksies gan pašā Slīterē, gan Mazirbē, arī

Kolkā un citviet.

Sestdien, 4. jūnijā

- ☞ Dabas zīmes Rākstu meža virsajos mācīs dabas pētnieks, Mg. biol. Vilnis Skuja.
- ☞ Par ģeoloģiju un kaļķainiem biotopiem pie Cirstu gravām stāstīs Dr. biol. Līga Strazdiņa.
- ☞ Mg. biol. Baibas Galnieces vadībā darbosies Slīteres Pļavu darbnīca.
- ☞ Slīteres stacijas stāstus izzināsim kopā ar bioloģi Inu Braunu.
- ☞ Būs iespēja iebraukt jaunu velomaršrutu Slīteres apkaimē.
- ☞ Kopā ar Jūras laivām varēs apskatīt Slīteri no ūdens puses.
- ☞ Mazirbē pie Edgara Millera varēs pieteikties pārgājieniem pa Lībiešu kultūrvēstures takām.
- ☞ Kolkasraga savdabību izrādīs tā saimnieks Jānis Dambītis.

Svētdien, 5. jūnijā

- ☞ Agrā rītā saklausīt un pazīt putnus Kolkā mācīs Mg. biol. Gaidis Grandāns.
- ☞ Slīterē kopā ar jau iecienīto Ceļotāju dienu gidu, Mg. biol. Kristapu Vilku, varēsim noskaidrot, kur sākas Slīteres Zilie kalni.
- ☞ Kopā ar Jūras laivām plānots doties uz Kolkas bāku, protams, skatoties pēc laikpistākļiem.
- ☞ Biedrība Domesnes rīkos braucieni ar motorlaivu uz Kolkas bāku.
- ☞ Brauksim ar divriteņiem pa kangariem un vigām.

Abas dienas

- ☞ Būs atvērta Slīteres bāka un dabas taka, arī ar gidu.
- ☞ Pēc pieprasījuma — pārgājieni pa Lībiešu takām Mazirbē kopā ar Edgaru Milleru.
- ☞ Mazirbē būs atvērta Lībiešu tautas nams.
- ☞ Lībiešu sēta Stūrīši Mazirbē piedāvās zivju zupu un ieskatu rišeljē valstībā.
- ☞ Apmeklētājus gaidīs Krišjāņa Barona dzimtas atzara saimniecība Jumari Valpenē.

Slīteres pusmuižā jau no sestdienas pusdienlaika notiks jautras un izzinošas izrīcības ar amatnieku tirdziņu un darbnīcām, mūziku un citām izklaidēm. Drabešu muižas amatu mājas amatnieki lustīgu ermoņiku un kokles melodiņu pavadībā rādīs un mācīs dažādas amatu prasmes. Būs mazais vilnas burziņš jeb Pāces Vilnas fabrikas darbnīca, šaušana ar loku kopā ar Daba Laba un tūrisma iemaņu sacensības. Viesus mielos Valtera Restorāna pavāri, bet būs arī vietējie gardumi — zupas, sklandraušī, zivis, kazas piena saldējums u.c.

Turpat Slīterē būs apskatāmas ne tikai senās muižas ēkas, bet arī arhitekta Ervīna Kraukļa projektētā mūsdienu gudrā māja — Vecmāja.

Slīterē ar stāvu Zilo kalnu kāpli beidzas Ziemeļkurzemes pacēlums un tam lejpus sākas Undžavas meži, kam pāri var skatīt piekrastes lībiešu ciemus un pat Sāmsalu! Pirms vairāk nekā 100 gadiem iekoptie Slīteres pusmuižas lauki, uzceltās ēkas un ceļi ar savu kolorītu tagad ir mājvieta Nacionālā parka dabas izglītības centram ar bāku, Ozola namiņu un dabas taku. Liepas, ozoli un oši ieskauj 1939. gadā uz seniem pamatiem celto mežniecības ēku, kur tagad mīt Nacionālā

parka administrācija. Te atrodama Latvijā neparasti dziļa aka.

Sīkāka norīšu programma vietnē sliteresdiena.wordpress.com.

Galvenie rīkotāji un balstītāji ir Dundagas novada pašvaldība, Dabas aizsardzības pārvalde un biedrība Zaļā doma.

Alanda Pūliņa, Dundagas Tūrisma informācijas centra tūrisma organizatore, tel. 29444395, 63232293, tic@dundaga.lv, visit.dundaga.lv

Andra Ratkeviča, Dabas aizsardzības pārvaldes Kurzemes reģionālās administrācijas dabas izglītības darba speciāliste, tel. 28385025, andra.ratkevica@daba.gov.lv, www.daba.gov.lv, slitere.lv

Dundagā

- 14. V plkst. 13.00 Ģimenes dienas koncerts.
- 21. V Muzeju nakts Kubalos (sk. 11. lpp.).
- 29. V Dundagas luteriskās baznīcas 250 gadu jubileja (sk. 11. lpp.).
- 10. VI Baznīcu nakts (sk. 11. lpp.).
- 11. VI plkst. 20.00 pils parka estrādē ansambļa Drama (Mārtiņš Egliens, Dita Lūriņa, Karina Tatārinova un Mārcis Maņjakovs) koncerts. Ieeja 4 €. Plkst. 22.00 balle ar grupu Liepavots, ieeja 3 €.

Kolkā

- 15. V plkst. 20.00 kustības 1836 atklāšanas koncerts Kolkasragā. Piedalās Imanta Ziedoņa fonds Viegli un draugi.
- 4. VI plkst. 19.00 tautas namā Dzintara Čičas solokonzerts *Dvēsele vaļā* (sk. 11. lpp.). Biļetes: 3 € iepriekšpārdošanā tautas namā un Kolkas pagasta pārvaldes kasē, 4 € koncerta dienā.
- 18. VI plkst. 18.00 pie tautas nama Valdemārpils amatierteātra izrāde — Paula Putniņa *Ar būdu uz baznīcu*. Režisore Sigita Līdaka. Ieeja brīva.

Madara Mileiko foto

Krāsainās Slīteres Ceļotāju dienas

<https://sliteresdiena.wordpress.com>

4.-5. jūnijs

Runas vīriem ir spēks rokās

Domes sēdē 28. aprīlī

Apstiprināja 2015. gada pārskatus pašvaldībai, SIA *Ziemeļkurzeme*, SIA *Kolkas ūdens* un SIA *Dundagas veselības centrs*.

Nolēma bezstrīda kārtībā piedzīt 130,32 € nekustamā īpašuma nodokļa parādu, vērojot piedziņu uz parādnieka naudas līdzekļiem un tam piederošo kustamo un nekustamo mantu par dzīvokļa īpašumu *Saulstari-5* Kolkā un par īpašumu *Kolkas Laukgaļi* — 56,25 €.

Grozīja Saimnieciskā dienesta budžetu, ielu apgaismojuma ierīkošanai Ernesta Dinsberga ielā plānotos līdzekļus novirzot ielu apgaismojuma ierīkošanai Puķu ielā un Ernesta Dinsberga ielas apgaismojuma projekta pārstrādāšanai.

Grozīja novada Centrālās bibliotēkas 2016. gada budžetu, pārceļot 1960 € inventāra iegādei.

Nolēma, ka no 1. IX līdzfinansējuma apmērs 1 izglītojamam par 1 izglītības programmas apgūšanu novada pašvaldības dibinātāj profesionālās ievirzes izglītības iestādē *Dundagas Mākslas un mūzikas skola* ir 10 € mēnesī. Apstiprināja nolikumu *Par naudas balvas piešķiršanu Dundagas novada vispārējās izglītības, profesionālās izglītības izglītojamiem*.

Noteica telpu nomas maksu Kolkas pamatskolas telpām 2,05 €/mēnesī bez PVN par 1 m² un Mazirbes internātpamatskolas tel-

pām 4,50 €/mēnesī bez PVN par 1 m². Nomas maksu dienā nosaka, ņemot vērā nomas maksu par vienu kvadrātmetru ar attiecīgā gada mēneša dienu skaitu. Atcēla novada domes 25.04.2013. lēmumu nr. 95 un nr. 96 par telpu nomas maksu Kolkas pamatskolas telpām un Mazirbes pamatskolas telpām.

Atļāva Mazirbes internātpamatskolā sniegt maksas pakalpojumu — veļas mazgāšana veļas automātā — un apstiprināja maksu par pakalpojumu: duša — 1 reize 1 personai — 0,83 € bez PVN; veļas mazgāšana veļas automātā — 1,40 € bez PVN par 1 kg.

Papildināja iekšējo noteikumu *Par atsevišķu nedzīvojamo telpu nomu* pielikumu: Vīdāles saietā nama zāles noma — 2 € ar PVN stundā. Nomas maksai var pieskaitīt citus maksājumus, piemēram, par komunālajiem pakalpojumiem, maksa par elektroenerģiju u. tml., ja nomnieks plāno vai izmanto tos vairāk nekā iestādes ikdienas apmeklētāji un darbinieki.

Nolēma slēgt sadarbības līgumu projekta *Kurzeme visiem* īstenošanai.

Atbalstīja projektu iesniegšanu atklāta konkursa 1. kārtas Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam apakšpasākuma 19.2. *Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītās vietējās attīstības stra-*

tēģiju aktivitātē 19.2.2. *Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas* ar 4 projektiem: *Publiskā bērnu rotaļu laukuma ierīkošana Dundagā* — 45 000 € ELFLA finansējums, 5 000 € pašvaldības līdzfinansējums; *Jumta nomaiņa Ēkai Pils iela 5, Dundagā* — 45 000 € ELFLA finansējums, 34 180 € pašvaldības līdzfinansējums; *Daudzveidīgu vingrošanas rīku uzstādīšana Dundagā* — 13 500 € ELFLA finansējums, 1 500 € pašvaldības līdzfinansējums; *Aktīvās atpūtas vietas «Stacijas dārzs» ierīkošana Dundagā* — 13 500 € ELFLA finansējums, 1 500 € pašvaldības līdzfinansējums. Pavisam 117 000 € ELFLA finansējums, 42 180 € pašvaldības līdzfinansējums. Nolēma nodrošināt līdzfinansējumu projektu īstenošanai līdz 42 180 €.

Nolēma izsniegt SIA *Talce* līdz 31.12.2024. bieži sastopamo derīgo izrakteņu ieguves atļauju smilts un smilts-grants atradnei *Jaunkalni II* nekustamajā īpašumā *Jaunkalni*.

Apstiprināja projektu konkursa *Atbalsts vietējo iniciatīvu projektiem* 2016. gadā vērtēšanas komisijai: Lauris Laicāns (priekšsēdētājs), Baiba Reimane (priekšsēdētāja vietniece), Zinta Eizenberga, Aiga Ūdre, Gunta Abaja.

Nolēma slēgt nodomu protokolu ar a/s *Latvijas Valsts meži* par sadarbību *Dundagas diķa* pārbūves projektēšanā.

Pieņēma iekšējos noteikumus *Kārtība, kādā noformējami komandējumi un darba braucieni*.

Apstiprināja Atklāta konkursa uz *Dundagas novada pašvaldības izpildītāja vietnieka amatu* nolikums.

Nolēma paziņot Dabas aizsardzības pārvaldei (DAP), kuras jūras piekrastes sauszemes daļas pašvaldība būtu gatava pārņemt

savā lietošanā. Jautājumu skatīs atkārtoti pēc informācijas saņemšanas no DAP.

Nolēma sagatavot aktualizēto Dundagas novada Attīstības programmu 2014.–2020. gadam.

Pieņēma iesniegto nolikumu *Grozījumi Dundagas novada pašvaldības domes 26.01.2011. nolikumā «Iestādes «Centrālā administrācija» nolikums»*.

Atcēla domes 16.07.2015. lēmumu nr. 125 *Par nekustamā īpašuma «Jūras pērles» nomas tiesību izsoles noteikumiem un izskatīt iespējas nodot objektu nomā pa daļām*. Atcēla domes 28.05.2015. lēmuma nr. 95 sadaļu par *Dobēju* 4. dzīvokļa atsavināšanu. Nolēma, ka zemes vienība 9. *augļu dārzs Lauciņos*, 0,1687 ha, piekrīt pašvaldībai. Apstiprināja zemes ierīcības projektu nekustamā īpašuma *Mazcēji* sadalīšanai 2 daļās. Piekrita sadalīt nekustamos īpašumus *Dravnieki* un *Dārznieki*.

Apstiprināja Dundagas novada Kolkas pagasta pirmsskolas izglītības iestādes (PII) *Rūķītis* un Dundagas novada Kolkas pagasta internāta *Rūķu nams* izdevumu tāmi un viena audzēkņa izmaksas 2016. gadā no pašvaldības budžeta atbilstoši iepriekšējā gada naudas plūsmas izdevumiem. Nolēma slēgt PII *Rūķītis* remonta laikā no 13. VI līdz 18. VII.

Noraidīja lūgumu finansēt lībiešu interešu grupas locekļa dalību tradicionālajā lībiešu bērnu un jauniešu vasaras nometnē *Mazirbē*.

Saistībā ar apstrīdēto administratīvo aktu uzdeva novada pašvaldības policijai apsekot īpašumu *Rīdalmēži* un noskaidrot iesniedzēja minētos apdraudējumus.

Protokolu pārlūkoja Sandra Kokoreviča

Kā veicas kapitālsabiedrībām?

Aicinājām izteikties četru kapitālsabiedrību valdes locekļus, vaicājot līdzīgus jautājumus.

Par SIA *Ziemeļkurzeme* stāsta valdes loceklis Andrejs Bāliņš.

— **Atgādinā, lūdzu, kādus pakalpojumus un kam jūs sniežat?**

— Dundagas pagastā nodrošinām ūdens iegūvi, attīrīšanu un apgādi, notekūdeņu savākšanu, attīrīšanu, apsaimniekojam daudzdzīvokļu mājas un sniedzam dažādus santehnikos un asenizācijas pakalpojumus.

— **Kā tas izpaužas skaitļos — ieņēmumi, izdevumi, peļņa?**

— Pērn SIA *Ziemeļkurzeme* ieņēmumi bija 202658 €, un tos veidoja ieņēmumi no ūdens piegādes, kanalizācijas novadīšanas, māju apsaimniekošanas, asenizācijas un santehnikajiem pakalpojumiem, kā arī projekta *Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Dundagā* atzīstamās daļas norakstīšanas 2015. gadā.

Uzņēmuma saimnieciskās darbības izmaksas bija 200098 € — par izejvielām un palīgmateriāliem, par iegādāto elektroenerģiju, transportu, dzeramā ūdens un notekūdeņu analīzēm, kanalizācijas un ūdenssaimniecības uzturēšanu, sakaru pakalpojumiem, par remontdarbiem daudzdzīvokļu mājās. Tāpat izmaksās ietilpst pamatlīdzekļu nolietojums, nodokļa maksājumi par dabas resursu iegūvi, vides piesārņošanu un izmantošanu, samaksa par darbu un darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Pērno gadu beidzām ar peļņu — 2560 €.

— **Kādi ir pērn padarītie svarīgākie darbi?**

— Līdz pieslēguma vietai izbūvēta kanalizācijas trase daudzdzīvokļu dzīvojamai mājai Puķu ielā 2, Saules ielā 4 nomainītas 4 kāpņu telpas un pagraba durvis, Maija ielā 4 ir nomainītas pagraba durvis, pārmūrētas vairākas skursteņu galvas Andreja Upīša ielā 11, Saules ielā 6, Pils ielā 16, Puķu ielā 4, Ernesta Dinsberga ielā 2.

— **Cik jums vispār ir abonementu?**

— Aptuveni 500, cilvēku jau ir reizes trīs vairāk.

— **Bet ir arī iedzīvotāji, kas nemaksā par pakalpojumiem un ir parādnieki?**

— Pērn šis skaitlis bija 12 343 €, bet tas ir jāpaskaidro. Gadu slēdzam 30. decembrī, un rēķinus izraksta decembrī, bet cilvēki un juridiskās personas tos apmaksā janvārī, turklāt ir klienti, kas izvēlas maksāt reizi

ceturksnī vai pusgadā. Tāpēc arī gada beigās fiksētais parāda lielums ir nosacīts. Pērn debitoru parādi bija: fiziskām personām 9312 €, juridiskām personām 3031 €, kopā tātad 12 343 €. Salīdzinājumam — 2014. gadā šīs summas bija attiecīgi 9625 €, 2090 €, kopā 10 715 €.

Ir neliels skaits klientu, ar kuriem ir vienošanās, ka viņi maksā kārtējos rēķinus un pamazām dzēš savu parādu. Tie ir apzinīgi cilvēki, kas nevēlas, ka no viņiem piedzīs naudu ar tiesas starpniecību bezstrīda kārtībā. Paldies viņiem par sadarbību. 2015. gadā esam atguvuši 4935 € no parādu summām.

Diemžēl daži cilvēki uzskata, ka viņiem par pakalpojumiem nav jāmaksā... Taču mēs strādājam, lai tā tas neturpinātos.

— **Kādas ir uzņēmuma nākotnes ieceres?**

— Turpinot Eiropas Savienības Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu *Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Dundagā*, palielināsim pieslēgumu skaitu un līdz ar to piesaistīsim jaunus klientus izbūvētajiem tīkliem. Pievērsīsim vairāk uzmanības apsaimniekošanā esošo māju remontiem.

Par SIA *Kolkas ūdens* stāsta valdes loceklis Gints Muskars*.

— **Kādus pakalpojumus un kam jūs sniežat?**

— Nodrošinām Kolkas pagastā ūdens iegūvi, attīrīšanu un sadali, notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu. Mūsu galvenie pakalpojumu saņēmēji ir Kolkas pagasta iedzīvotāji un cehs *Līcis-93*.

— **Kā tas izpaužas skaitļos — ieņēmumi, izdevumi un peļņa?**

— Uzņēmums strādājis ar neto apgrozījumu 79 064 €. Ieņēmumi par ūdens piegādi bija 23 071 €, par notekūdeņu pieņemšanu — 49 600 €, par asenizācijas pakalpojumiem — 6 393 €. Sabiedrība 2015. gadu noslēdza ar zaudējumu — 6 476 €, 2014. gadā tie bija 24 586 €. Galvenie izmaksu veidojošie lielumi bija divi. Vispirms ražošanas izmaksas, kurās ietilpst remontu un materiālu izmaksas, kas sastādīja 21%, personāla izmaksas — 16 % no visām ražošanas izmaksām, ilgtermiņa ieguldījumu amortizācija — 38% no ražošanas izmaksām. Otrs lielums — administrācijas izmaksas, kas pērn bija 28 872 €.

— **Kas radījis zaudējumus?**

— Uzņēmums gandrīz pilnībā atkarīgs no ceha *Līcis-93*, kas pērn krietnu laiku nestrādāja. Parādnieku skaits starp iedzīvotājiem arī ir ievērojams. Mums ir parādnieku saraksts, ar to pašlaik strādā tehniskais inspektors Ivars Vītols. Apmēram mēneša laikā viņš uzlicis 70 ūdens skaitītājus. Iedzīvotāji saprot, ka tas ir izdevīgi. Tomēr ļoti daudzi ņem ūdeni par brīvu.

Vaina ir arī uzņēmuma pusē. Starp parcelto un pārdoto ūdeni ir liela starpība — konteina stacijā pašlaik ir ļoti liels pašpatēriņš, kas krietni pārsniedz pieļaujamās robežas. Tas saistīts ar stacijas tehnoloģisko darbību. Uz membrānas filtriem tiek padots noteikts ūdens daudzums, tad izlaists cauri membrānai. Ultrafiltrs izlaiž tīro ūdeni, bet daļu netīrā ūdens izmet ārā. Tīrā ūdens, kas veidojas, ir mazāk, nekā vajadzētu būt. Normāls tehnoloģiskais process būtu, ja netīrā ūdens daudzums būtu 10–25%, mums tas ir divreiz vairāk. Pagājuši arī 6 gadi, kopš stacija uzstādīta, un tā ir nolietojusies.

— **Kādas ir nākotnes ieceres?**

— Izstrādāt tehnisko specifikāciju, tas jau ir izdarīts un iesniegts domē. Tad dome rīkos iepirkumu par šīs stacijas modernizāciju. Tuvākajā laikā skalosim vadus, jo maģistrāle ir aizaugusi ar dūņām. Tas saprotams, jo maģistrāle būvēta kolhozu laikos. Skalosim 2 dienas, iedzīvotājiem par to ziņosim laikus. Šajās dienās būs ūdens padeves pārtraukums.

SIA *Kolkas ūdens* saskaņā ar domes lēmumu kā pabalstu saņē 22 800 €. Izskatās, ka tas ir pietiekami un šo gadu izturēs.

Par SIA *Dundagas veselības centrs* stāsta valdes locekle Agita Vagenmeistere.

— **Kādus pakalpojumus un kam jūs sniežat?**

— Nodrošinām novada iedzīvotājiem ambulatoros un sociālās aprūpes pakalpojumus ar izmitināšanu.

— **Kā tas izpaužas skaitļos — ieņēmumi, izdevumi un peļņa?**

— Uzņēmuma ieņēmumi no maksas pakalpojumiem kopā pērn bija 130 689 €, to skaitā 109 068 € no ambulatorajiem un sociālās aprūpes pakalpojumiem, 21 621 € no apsaimniekošanas. Ieņēmumi no Nacionālās veselības centra bija 43 970 €. Pašvaldības līdzfinansējums — 31 339 €. Uzņēmums gadu ir beidzis ar zaudējumiem — 5017 €, taču šogad tie ir krietni mazāki nekā pērn — 2014. gadā zaudējumi bija 15 537 €.

— **Kas šogad radījis zaudējumus?**

— Zaudējumus veido pamatlīdzekļu nolietojums — 7174 €, kā arī rentgena kabineta uzturēšana. Kabineta uzturēšana 2015. gadā izmaksājusi 5264 €.

— **Kādi ir pērn padarītie svarīgākie darbi?**

— Lai atvieglotu tuvāku pieeju novada iedzīvotājiem, ierādījām vietu E. Gulbja laboratorijas kabinetam. Ilgstoši sociālajā aprūpē palielinājām gultu vietas no 17 līdz 20. Tās visas arī ir aizpildītas. Esam secinājuši, ka šis pakalpojums ir pieprasīts, jo tam pērn bija lielāks pieprasījums nekā vietu skaits uzņēmumā. Esam uz nomaksu iegādājušies rentgena kabinetā digitālo iekārtu rentgena uzņēmumu attālinātai atbilžu aprakstīšanai. Personāls ir papildinājis ar jaunu medicīnas māsu.

— **Kādas ir nākotnes ieceres?**

— Lai palielinātu ienākumus, 2016. gadā plānots pārskatīt un pielāgot pašreizējam stāvoklim maksas pakalpojumu izcenojumus veselības aprūpes cenrāžos. Turpināsim piedāvāt īslaicīgās uzturēšanās pakalpojumu. Sakārtosim elektroinstalāciju, arī elektrības sadales skapjus. Meklēsim risinājumu ventilācijas izveidošanai.

Par SIA *Kolkasrags* stāsta valdes loceklis Jānis Dambītis.

— **Kā pagājušais gads izpaužas skaitļos — ieņēmumi, izdevumi, peļņa?**

— 2015. gads ir bijis ražens un veiksmīgs. SIA *Kolkasrags* apgrozījums pieauga līdz 63 391 €, un pārskata gada peļņa sastādīja 3364 €.

— **Kas raksturo pērn padarīto?**

— Kolkasragā uzņemti un apkalpoti 60 000 viesu. Sižeti lielajos vācu un franču televīzijas kanālos sekmēja mūsu *Laimes mājām* kļūt starptautiski pazīstamām un pieprasītām. Turpinājām marketingu un Līvu krasta daudzinašanās pasākumus, *Zaļš-Balts-Zils* izstādē viesojās Apē, Veclaicēnē un Alūksnē, palīdzējām veidot televīzijas sižetus, rakstus Vācijas, Krievijas un Somijas medijos. Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi uzlabojām tūrisma infrastruktūru, labiekārtojām vai no jauna izveidojām ceļus, takas un norādes. Gada beigās ļoti skaisti uzņēmām Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējonī ar kundzi.

Par tūrisma plūsmu un nākotnes iecerēm lūdzu skatīt iepriekšējās avīzēs!

Sagatavoja Alnis Auziņš un Diāna Siliņa

* Numura nodošanas brīdī uzzinājām, ka G. Muskars darbu SIA «Kolkas ūdens» ir uzteicis.

Lauzīsim galvas dotajā virzienā!

Atklāta vēstule

2016. gada 18. aprīlī

Dundagas novada domei un Saimnieciskajam dienestam

Labdien!

Dundagas novads jau izsenis ir izdaudzināts Latvijā kā zaļš novads ar bagātīgiem mežiem. Dundaga var lepoties ar brīnišķīgiem dižkokiem un senām liepu alejām. Pat ar Dundagas vidusskolas himnu jaunajai paaudzei ieaudzina un pieaugušajiem atgādina, ka no mūsu ozoliem varam «spēku smelties» un mūsu liepas «ceļa dziesmu dzied». Koki palīdz veidot varenas Dundagas tēlu.

Lai šie koki varētu ilgmūžīgi augt un priecēt ar savu skaistumu, tie ir jākopj. Apsveicama ir Latvijas Entomologu biedrības ierosme talkā sakopt Dundagas senās alejas. Taču Dundagā ir aleja, kam steidzami jāpievērš apsaimniekotāju un profesionāla arborista uzmanība.

Gar Talsu ielu starp degvielas uzpildes staciju un krustojumu ar Brīvības ielu ir jaunu liepu aleja. Nākotnē tieši šī aleja būs tā, kas radīs pirmo iespaidu par Dundagu, iebraucot no Talsu puses, un kas «dziedās ceļa dziesmu» izbraucot. Lai šī aleja veidotos varena, tā jākopj kopā ar zinošu kokkopi jeb arboristu. Tur daudzām jaunajām liepām vainags ir kā krūmam, tas attīstās asimetrisks, pārlietu blīvs vai arī aug pamatstumbam konkurējošas galotnes. To iespējams izlabot un izveidot skaistu aleju nākotnē, ja tagad liepas izzāģētu un sakoptu vainagus zinošs un prasmīgs arborists. Lūdzu novada domei un Saimnieciskajam dienestam atrast prātu un līdzekļus, lai sapostu šo aleju ar profesionāla arborista palīdzību.

Ceru, ka ne tikai Dundagā, bet arī visā Latvijā apstādījumos drīz neredzēsīm nevienu samocītu, galotņotu koku; tad tāpat arī mūsu tauta varēs attīstīties ar paceltām galvām.

Ar cieņu
Ilze Iesalniece

Saimnieki, atbalsti skolēnu!

Lai palīdzētu skolu jauniešiem gūt pirmo darba pieredzi un izpratni par lauku darbiem, Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC) aicina atsaukties saimniekus, kas vasaras brīvlaikā savā saimniecībā varētu uzņemt strādāt gribošus jauniešus.

Tā kā LLKC biroji atrodas visos Latvijas reģionos, ieinteresētos saimniekus un 13 līdz 18 gadus vecus skolu jauniešus aicinām vērsties mūsu reģionālajos birojos, lai noskaidrotu, kuri saimnieki būtu gatavi nodarbināt skolēnus vasaras brīvlaikā.

Atbilstoši likumiem 13–14 gadus vecus skolēnus var nodarbināt četras stundas dienā, 20 stundas nedēļā, savukārt 15–18 gadus vecus — 7 stundas dienā, 35 stundas nedēļā. Jaunākajiem skolēniem maksā pēc padarītā, savukārt vecākajiem skolēniem, nodarbinot uz pilnu slodzi, obligāti ir jāmaksā valstī noteiktā minimālā mēnešalga.

Ja saimnieki vēlas nodarbināt jauniešus «pa tiešo», aicinām atsūtīt uz LLKC saimniecības kontaktinformāciju un darbības jomu, kurā darbinieku nodarbinās. Šādā

gadījumā LLKC abus savedīs kopā.

Savukārt, ja saimnieki vēlas nodarbināt jauniešus ar Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) starpniecību un saņemt papildfinansējumu no valsts darbinieka algai, lūgums saimniecības kontaktinformāciju atsūtīt LLKC, lai to ievietotu kopīgā sarakstā, ar kura starpniecību informēsim skolēnus par darba iespējām. Izvēloties šo variantu, saimniekam jānododas uz tuvāko NVA filiāli un jāreģistrē savs uzņēmums programmā Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs.

Plašāka informācija: baiba.berzina@llkc.lv vai zvanot pa tel. 27811676.

Ilze Rūtenberga-Bērziņa,
LLKC sabiedrisko attiecību vadītāja

Nozāģēti veci, bīstami koki

Stāsta saimnieciskā dienesta vadītājs Andris Kojro.

— Pavasarī saposti vairāki kapi — nozāģēti bīstamie koki, apzāģēti zari, sagrābtas pērnās lapas. Strādāt tur apgrūtināta pieminēti un kopīgi. Tagad darbus atvieglo SIA Auto un būve pacēlāja grozs, ko arī izmantojam. Zāģēšanas pakalpojumu pārkam, vienkāršākos gadījumos kokus nozāģē Saimnieciskā dienesta ļaudis, lapas un zarus vāc algotie pagaidu sabiedriskā darba veicēji.

Alakstes kapos nozāģētas vairākas lielas apses, priede un kokiem apzāģēti sausie zari. Palika 6–7 metrus augsts bērza stubenis ļoti sarežģītā vietā. Jādabū palīgierīces. SIA Timburi AJ pilnībā atjaunojuši lielos vārtus un zvanu torni, ko notur četri ozola stabi. Tor-

nim uzklāts iederīgs skaidu jumtiņš.

Anstrupē izmantojam grozu. Veco kapu daļā gar akmens krāvu apzāģējam lielaizmēra kokiem zarus, jo tie traucē satiksmē.

Visur esam centušies sagrābt vecās lapas. Visai daudz zāģējam Sabdagu kapos. Labi, ka vecās apses auga tuvu valnim, tās bija viegli dabūt ārpus teritorijas. Apses vēl jāaizved prom.

Āžu kapos iztikām ar kāpnēm un izbīdāmo zāģi. Labi, ka valni izbrīvēta eja, kur var iebraukt ar traktoru. Šajos kapos vējš bija izlauzījis vārtiņus no eņģēm. Tagad tie ir salābotti un ierīkota atdura.

Pavisam satrunējusi bija apse Kluču ka-

pos, veiksmīgi, ka malā. Vēl jāsavāc zari.

Esam 1905. gada ielā nozāģējuši sauskaltušos kokus. Tas bija sarežģīti, jo tur ir daudz elektrības un telefona vadu. Ar pacēlēju vispirms saīsinājām kokus un pēc tam nozāģējām pilnībā. Tāpat apzāģējam liepām zarus, jo tie liecās uz ielu. Ko varēja sazāģēt malkai, to nogādājam pansijai Jaundundaga. Pieturvietai esam nomainījuši nosaukumu uz «Jaundundaga».

— Iedzīvotāji vēl lūdz uzlikt plāksnīti «1905. gada iela».

— Nemsim vērā! Jau laikus budžetā bija paredzēta nauda, lai nozāģētu atsevišķus kokus pie domes ēkas un salīnā. Nozāģēt sauskaltušas gobas ieteica arī Dabas aizsardzības pārvalde. Atkal sarežģīts darbs! Viena goba bija uz salīņas, to vajadzēja gāzt pāri dīķim šaurākajā vietā, lai pēc tam dabūtu ārā. Te ar lielo traktoru un vinču palīdzēja

SIA Līvli — uzvilka koku augšā pa krauju. Palikušos celmus mēģinām nozāģēt līdz pašai zemei. Tie vispirms jāiztīra no smiltīm.

Andreja Upiša ielas 11. nama iedzīvotāji bija uzrakstījuši iesniegumu, ka tur koku zari jau nāk logos iekšā un uz jumta traucē apkurei. Zarus apzāģējam un pašvaldība saviem spēkiem tos arī aizvāca.

— Putnu ligzdošanas laikā jau šādi darbi apstājas?

— Jā, līdz rudenim, ja nebūs kāds neatliekams gadījums. Jāpiebilst, ka šopavasar Latvenergo vīri paplašina joslas zem elektrolīnām. Viņi tikai nozāģē, atzaro un atstāj. Jāgarina un par izmantošanu jāņem lēmumi. Tā Valpenē ieguvām vienu ozola balķa galu, bet pie Kubalu skolas-muzeja, kur pārsimt metros posa līniju, — pašvaldības iestādēm malku.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Projektu konkurss

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Jūrlietu un
zivsaimniecības fonds

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Biedrība Ziemeļkurzemes biznesa asociācija izsludina atklāta konkursa projektu iesniegumu pieņemšanas 1. kārtu Eiropas Jūrlietu un Zivsaimniecības fonda (EJZF) Latvijas Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2014.–2020. gadam apakšpasākuma 43.02. Sabiedrības virzītās vietējās attīstības stratēģiju īstenošana aktivitātēs: 43.02.1. Pievienotās vērtības veidošana un inovācijas veicināšana visos zvejas akvakultūras produktu piegādes posmos un 43.02.2. Darbību dažādošana zivsaimniecības nozarē un citās jūras ekonomikas nozarēs.

Iesniegumus pieņem no 13. V līdz 13. VI. Sludinājuma kopsumma: 231 945,95 €.

Darbības teritorija: Dundagas novada Kolkas pagasts, Ventspils novada Jūrkalnes, Tārgales, Užavas, Vārves pagasts un Ventspils pilsēta.

Īstenošanas termiņš. Infrastruktūras (būvniecības) projektiem — 2 gadi, pārējiem — 1 gads no Lauku atbalsta dienesta (LAD) lēmuma pieņemšanas par projekta iesnieguma apstiprināšanu.

Izsludinātā rīcība. EJZF1 — Piekraustes uzņēmējdarbības atbalsts, darbības uzsākšana, dažādošana un sezonālā mazināšana.

Rīcības mērķis. Veicināt piekraustes uzņēmumu attīstību un paaugstināt to konkurētspēju.

Rīcības apraksts. Paredzēts atbalstīt Vietējo rīcības grupu teritorijas piekraustes pagastos strādājošos uzņēmumus, lai uzlabotu esošo saimniecisko darbību — ražošanas procesu, veicinātu tirdzniecību, kā arī uzsākt jaunu zvejnieku un zivju produkcijas ražotājdarbību. Piemēram, atbalstu var saņemt zvejas inventāra uzglabāšanas un tā

remonta telpu nodrošināšanai, zivju atvēršanas un uzglabāšanai, pirmapstrādes izveidei, specializētā transporta iegādei.

Atbalsts paredzēts arī saimnieciskās darbības dažādošanai jūras ekonomikas nozarēs — jūras transports, zivju produkcijas tirdzniecība, piekraustes tūrisms un citas ar jūru un piekrausti saistītas darbības, it sevišķi zvejniecības un tūrisma nozares sezonālā ietekmes mazināšanai. Papildu atbalsts projektiem, kas paredz radīt inovatīvus produktus vai pakalpojumus.

Projektu vērtēšanas kritēriji biedrības vietnē www.ziemeļkurzeme.lv/projects/fisheries/ZKriteriji

Ar Ziemeļkurzemes partnerības Sabiedrības virzītu vietējās attīstības (SVVA) stratēģiju 2015.–2020. gadam var iepazīties un iesniegt projekta iesniegumus papīra dokumenta formā biedrības Ziemeļkurzemes biznesa asociācija birojā Dundagā, Pils ielā 14, Dundagas pils 2. stāvā, vai Ventspilī, Skolas ielā 4, Ventspils novada pašvaldības Attīstības nodaļā.

Elektroniski SVVA stratēģija pieejama biedrības vietnē www.ziemeļkurzeme.lv un LAD vietnē www.lad.gov.lv.

Saziņas personas: koordinatore Gunta Abaja, tel. 29172814, zba@dundaga.lv, konsultante Evita Roģe, tel. 29295234, evita.roge@ventspilsnd.lv

Projekta iesniegumus var iesniegt arī elektroniski LAD elektroniskajā pieteikšanās sistēmā, kā arī elektroniska dokumenta formā, parakstītu ar drošu elektronisko parakstu un apliecinātu ar laika zīmogu, Elektronisko dokumentu likumā noteiktajā kārtībā. Projekta iesniegums nosūtāms uz e-pastu: lad@lad.gov.lv.

Pašvaldību informatīvie izdevumi

26. IV Kuldīgā Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijas izbraukuma sēdē piedalījās arī domes priekšsēdētājs Gunārs Laicāns.

Sēdē apsprieda arī informatīvos izdevumus. Kultūras ministrijas (KM) paspārnē ir izveidota Mediju politikas nodaļa un darba grupa priekšlikumu izstrādei par pašvaldību informatīvo izdevumu ierobežojumiem dalībai reklāmas tirgū un sabiedrības informēšanas pienākumu īstenošanu.

Būtībā turpmākais ceļš ir skaidrs — reklāmas pašvaldību izdevumos neievietot. Taču nekādi nevaru piekrist ierosinājumiem pašvaldības izdevumu saturu ierobežot līdz domes sēdes un saistošo noteikumu publicēšanai.

Kas notiktu, ja pieņemtu tādu normu? Vai reģionālo mediju apjoms ļauj pilnībā atspoguļot viņu pagastos notiekošo? Protams, informatīvie izdevumi ir dažādi. Domāju, ka mūsu avīzītē priekšnieku pārāk daudz neslavē. Bet vai man būtu jāvelk parandža, apmeklējot pasākumus?

Atbalstu Dundadziņkam izteica deputāte Janīna Kursīte-Pakule, norādot, ka vietējiem preses izdevumiem ir arī būtiska loma kultūrvides un vēstures daudzveidīšanā.

Uzstājos arī es. Negribot nevienu tieši aizskart, minēju valsts līmeņa laikrakstus. Diezgan bieži piezvana un vaicā, kas pie mums ir noticis. Stāstu, ko dara zemnieki, dejotāji, sportisti... Mani pārtrauc pusvārdā: vai neviens nav pakāries, vai nav notikusi kāda traģēdija? Ja nav, tad interese beidzas. Informatīvajiem izdevumiem pārmet, ka tie slimo ar pozitīvisma kaiti. Diemžēl lielā presē un arī pārējie mediju veidi krīt otrā grāvī.

Vērtīgs priekšlikums bija tikties Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijai un

KM darba grupai, lai spriestu, kā panākt saprātīgu kompromisu. Pašvaldību savienībai jānodrošina priekšlikumi Valsts pārvaldes un pašvaldību komisijai.

Uzklausīja Alnis Auziņš

Jauna kārtība dzīvojamo māju pārvaldīšanas pakalpojumos

No 1. VII namu pārvaldīšanas pakalpojumu apliks ar pievienotās vērtības nodokli (PVN).

Grozījumu nolūks ir Latvijā novērst Eiropas Savienības tiesību aktu neatbilstošu piemērošanu. Pašvaldība pārslēgs dzīvojamo telpu īres līgumus, kuros īres maksu apliks ar PVN.

Zinta Eizenberga, pašvaldības izpildītāre

Reģistrē suni!

1. VII stājas spēkā obligātā suņu reģistrācijas kārtība, kad visiem 6 mēnešu vecumu sasniegušiem suņiem jābūt reģistrētiem vienotajā valsts reģistrā.

Reģistrēt suni valsts reģistrā var:

☞ veterinārārsts, kas sunim ievadījis mikroshēmu;

☞ suņa saimnieks, nomaksājot prasīto maksājumu un aizpildot reģistrācijas veidlapu tiešsaistē portālā latvija.lv;

☞ pēc palīdzības mūsu novadā varat vaicāt arī veterinārārstam Vilmāram Zakaram (tel. 26453457).

Dundagas novada pašvaldība to nedara.

Būvvaldei ir ievilkts savs telefons — 63237516.

Jurģi bibliotēkā

Kaļķu bibliotēkas jaunā mājvieta

26. IV sirsniģi atklāja Kaļķu bibliotēkas jaunās, skaisti izremontētās un iekārtotās telpas, kas tagad atrodas Ozolu mājas 1. stāva dzīvoklī.

«Ja šī gada nogalē iznāktu grāmata *Latvijas mazās gaismas pilis*, kurā var iepazīties ar bibliotēkām, kas celtas no jauna, renovētas un izremontētas, starp tām būtu arī Kaļķu bibliotēka», atklājot sacīja Dundagas Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Emerberga (sk. attēlā centrā). Šogad Kaļķu bibliotēkai ir arī 65. jubileja.

Interesantu ieskatu tās vēsturē bija sagatavojusi bibliotekāre Velga Rozenberga. Darbību Kaļķu bibliotēka uzsākusi 1951. gadā un visu laiku atradusies *Vārpniekos*, kur tikai pirmo reizi 1958. gada augustā noticis remonts. Bibliotēkas vadītājas — Regīna Drieka, Jūta Kaugure (Vilmane), Mārīte Lūse (Župe), Vita Burlačko, Ārija Šlesere un Ina Cīrule (Eihlere) — aktīvi iesaistījušas iedzīvotāju grāmatu lasīšanā, rosīgi veidojušas ciema kultūras un sporta dzīvi. Jūta piedzīvoja laiku, kad grāmatas atrodas uz grīdas. Pamazām izgatavo plauktus, grāmatās ieraksta inventāra numurus, visu sakārtoto. Kaut gan Jūta te nostrādā tikai gadu, viņa mācījusi kaļķeniekiem spēlēt teātri, rīkojusi kino demonstrēšanu un pati pārdevusi biļetes, organizējusi sporta svētkus, braukuši pat uz Ģipku, uz šaušanas sacensībām. Lasītāju bijis daudz. Pirmais ieraksts inventāra grāmatā ir Viļa Lāča romāns *Putni bez spārniem*.

Kaļķi, tāpat kā daudzi ciemi Latvijā, piedzīvo gan lielu sabiedrības rosību, gan apstākumu. 1956. gadā iekārto 1. pārvietojamo bibliotēku lauksaimniecības arteļa (*1/a Oktobra revolūcija 2. brigādē Daikos*. 50. gadu beigās un 60. gadu sākumā jau ir 4 pārvietojamās bibliotēkas — *Zveibuļos, Lodiņos, Žagatās* un Kaļķu pamatskolā. Kultūras dzīve mūljo. Bibliotēkas vadītāja Mārīte pati vadījusi deju kolektīvu. Pavadijumu spēlētājs Artūrs Apinis. 60. gadu sākumā nodibinātāji sievietes vokālajā ansambli dzied gan pati Mārīte, gan Velgas mamma, to vada skolotāja Rita Zemtiņa. Liela nozīme kultūras dzīves norisēs ir Mārītes tantei Elzai Lūsei, Kaļķu pamatskolas skolotājai. Notiek literārās tiesas. Kādā no tām par Zigmunda Skujiņa romānu *Kolumba mazdēli* piedalās arī Dundagas vidusskolas skolotājas Marta Kajaka un Hilda Vitmane. Pēc tam — tējas un pīrāgu vakars. Bibliotēka rīkojusi plašas lasītāju konferen-

ces. 1964. gada februārī tāda notikusi par Ilzes Indrānes romānu *Lazdu laipa*.

«Sociālisma celtniecības laikā» bibliotēkām bija jāpiedalās valsts saimnieciskajā dzīvē, jāizgatavo dažādi lozungi, jāpiedalās vēlēšanu aģitācijā, lopu un sētu uzskaitē, jāpropagandē grāmatas par sabiedriski politiskiem jautājumiem, lauksaimniecību un

tehniku, kā arī zinātnisko ateismu. Mārīte uzņemas dažādas saistības, piemēram, lai līdz Padomju Latvijas 25. gadadienai visi strādājošie būtu bibliotēkas lasītāji un lai katrs gadā izlasītu 35 grāmatas, kas atbilstu propagandētājam nozarēm. 1962. gadā lasīšanā bibliotēkā iesaistītas 109 ģimenes. 60. gados Kaļķos dzīvo ap 500 cilvēku. (Tagad ap 200, ir 70 lasītāji. — *Red.*) *Vārpniekos* atrodas feldšerpunkts, vilnas sadzīves pakalpojumu punkts, 30 m³ bibliotēka, ciema padome un *1/a Oktobra revolūcija* kantoris. Arteļa priekšsēdētājs ir Leons Āls.

1972. gadā slēdz Kaļķu pamatskolu. Kad likvidē mazos kolhozus, arī *1/a Oktobra revolūcija* pievieno lielajam Dundagas kolhozam

un tas kļūst par Kaļķu iecirkni. Ciema padomi likvidē, Kaļķos paliek tikai bibliotēka un pasts, daudzi speciālisti pārceļas uz dzīvi Dundagā, arī bibliotēkas vadītāja Mārīte ar ģimeni. 80. gados ir tikai viena pārvietojamā bibliotēka *Žagatās*. 1981. gadā bibliotēkai ir 165 lasītāji. Tā aizvien ir kultūras centrs: darbojas sievietes vokālais ansamblis, kaļķenieki iestudē skečus. Bibliotēka iegūst otru telpu, kur izvietoti 1.–3. klašu literatūru, vitrīnu jaunākajām grāmatām un kataloga skapīšus.

No 1983. līdz 1984. gadam bibliotēka ir slēgta. 1984. gadā par bibliotēkas vadītāju sāk strādāt Ina, Kaļķos ir ap 400 iedzīvotāju un 100 lasītāju. Lasītāju skaits samazinājies — vidusskola atrodas Dundagā un jaunieši lasa tās bibliotēkā, ir ļoti aktīvs grāmatu iz-

kur izlikti mākslas darbi no pogām. No 2013. gada notiek rudens tirdziņš ar izstādi, gardiem ēdieniem un atrakcijām. 2011. gadā kaļķenieki — Velga, Smaida Šnikvalde, Aija Niegliņa, Maija un Jānis Reķi — piedalās novada dziedāšanas talantu konkursā.

Kāpēc gan bibliotēkai vajadzēja pārcelties no *Vārpniekos* uz *Ozolim*? *Vārpnieki* ir privātpašums, kurā pašvaldība nedrīkst ieguldīt. Māja ir sliktā stāvoklī, bibliotēkai pa stāvam kāpnēm jānes malca un ūdens spaiņi. Velga sacīja: «Mēs esam lieli ieguvēji, sākot jau ar pašvaldību. Ieguvējs ir Ivars Petrovics, kurš *Ozolos* izremontējis un pašvaldībai izīrējis dzīvokli, jo īres maksu saņems laikus, un paši kaļķenieki».

Prieku par jaunajām bibliotēkas telpām izteica Gunārs Laicāns. Viņš norādīja, ka te ir labs piemērs publiski privātajai partnerībai, kad pašvaldība dara kopā ar privāto. Novada vadītājs gan atzina, ka jaunās telpas neatrisina visu, lai ierīkotu ciema saietu vietu. Nevejā ir *Juši, Vidālē* — skolas ēka, arī ceļi abos ciemos ir krietni labākā stāvoklī nekā Kaļķu grantētais. Toties Kaļķu balles neviens nav varējis pārsēt!

Talsu galvenās bibliotēkas vadītāja Vija Nagle, priecājoties par mūsdienīgajām telpām un apsvēcot Velgu, kas beidzot no *laukiem* nonākusi *pilsētā*, sacīja, ka šādu notikumu nākamgad gribas piedzīvot arī Kolkā.

Velga, kas pēc strādāšanas *Vārpniekos* īpaši novērtēja jaunos darba apstākļus, lielu paldies teica domei un tās vadītājam, kā arī Rutai, kas pēdējās nedēļas ar vienu kāju dzīvojis Kaļķos.

Interesanti, ka izgatavot mēbeles bibliotēkai *Bolderājas serviss* bija uzticējies divdesmitgadīgajam dundadziņš Edvinam Emerbergam, kas pirmoreiz Kaļķu bibliotēkā, toreiz vēl *Vārpniekos*, ciemojies kopā ar ģimeni kā divgadīgs puisītis.

Uz bibliotēkas jauno telpu atklāšanu bija sanākuši arī kaļķenieki, kas labprāt iegriežas ciema gaismaspilī pēc grāmatām un žurnāliem. Aivars Nierliņš bija apmierināts, ka nu bibliotēka atrodas tieši stāvu zem viņa dzīvokļa. Kādreiz, strādājot Starpkolhozu celtniecības organizācijā, sacīja, šo māju celis, bet pie dzīvokļa tajā ticis tādēļ, ka sieva kolhoza fermā slaukusī govīs. Dzīvokļus piešķīra kolhozniekiem. Rasma Jānberga un Lauris Dragūns dzīvo *Jukumsātos*, 5 km no Kaļķiem, bet solīja, ka, braucot uz Dundagu, piestāšot arī pie bibliotēkas.

Lai Velgai prieks strādāt jaunajā bibliotēkā un kaļķeniekiem — prieks biežāk tajā iegriezties!

Diāna Siliņa, autores foto

Pārmaiņas bibliotēkās

Pavasaris šajā nozarē atnesis pārmaiņas. Centrālajā bibliotēkā no 1. V par vienu darbinieku mazāk (sk. arī iepriekšējo avīzi), savukārt Kaļķu bibliotēka no 26. IV sāk darbu jaunās telpās. Stāsta Centrālās bibliotēkas vadītāja Ruta Emerberga

— **No maija jūs esat palikušas trīs darbinieces — Daiga Muželovska dodas pensijā. Kā tas ietekmē jūsu darbu, kā — apmeklētājus?**

— Darām visu, lai lasītājiem kļūtu vieglāk. Jaunie un pēdējo divu gadu preses izdevumi būs lejā pie Ineses Napskas. Tas nozīmē, ka šo izdevumu dēļ apmeklētājiem nevajadzēs kāpt otrajā stāvā. Daļu naudas, ko tagad ietaupām, novirzām žurnālu plauktu un stendu iegādei un ierīkošanai. Citādi pirmajā stāvā nebūtu vietas periodikai.

Lasītava otrajā stāvā saglabājas ar visu grāmatu fondu, arī iepriekšējo gadu preses izdevumi — piecus gadus mums tie noteikti ir jāglabā.

— **Kā pārmaiņas atsauca uz jums, trim darbiniekiem? Vai darba apjoms palielinās?**

— Darba apjoms mainīsies, bet par to īsti spriest varēsim rudens pusē. Jaunajā ritmā jānostrādā vismaz pieci mēneši. Pašreiz šķiet, ka pārmaiņas mazāk skars bērnu abonementa darbu un Inu Eihleri, jo viņa jau līdz šim darbojusies ar lasītājiem no pirmsskolas vecuma līdz pat 9. klasei, un tā tas paliks arī turpmāk. Lielākas pārmaiņas būs pieaugušo abonementā, kur ar klientiem strādā Inese

Napska. Bet mēs jau vajadzības gadījumā visu laiku esam aizstājušas cita citu, īpaši tad, kad pārgājām uz garo darbalaiku no pulksten 9 rītā līdz 7 pēcpusdienā — viena darbiniece nāk deviņos, otra desmitos, trešā vienpadsmitos. Deviņos jābūt atvērtam pieaugušo abonementam. Domāju, ka pārslodzes nebūs. Inese pērn apkalpojusi 255 apmeklētājus. Tas nozīmē, ka turpmāk visiem grāmatu lasītājiem būs iespēja iepazīt un izvēlēties arī jaunāko periodiku, un tas ir labi.

— **Lūdzu, atgādināni par darba laikiem jūnijā, jūlijā un augustā!**

— Trīs vasaras mēnešus strādājam no pulksten 10.00 līdz 18.00. Sestdienās un svētdienās nestrādājam. Sestdienās bibliotēkas ir atvērtas Vidālē, Kaļķos un Kolkā.

— **Kā ir noslogoti interneta punkti?**

— Atgādināšu, ka tādi ir visās novada bibliotēkās, Dundagas bibliotēkā ir astoņi brīvpieejas datori. Bērni un jaunieši nāk pēc skolas, pieaugušie — dažādos laikos. Pēc pērnā gada datiem, kā bibliotēkas **datortehnikas** un tīkla **lietotāji** reģistrēti **220** cilvēki, no tiem 99 ir tikai datoru lietotāji (nelasa bibliotēkā), viņi šo iespēju izmantojuši **1863** reizēs. No

reģistrētajiem datoru izmantotājiem 51% ir vecumā pēc 18 gadiem.

— **Vai jums daudz nākas sniegt padomu?**

— Jālīdz ir! Diezgan daudziem jāpalīdz izdrukāt un arī ieskenēt. Šie abi ir maksas pakalpojumi — bezmaksas ir pats internets. Apmeklētāji lūdz arī palīdzību pievienot pielikumus e-pastiem, piekļūt sociālajiem tīkliem, arī sameklēt vajadzīgo EDS sistēmā, aizpildīt deklarācijas. Cilvēki mums ļoti uzticas, lūdzot palīdzību internetbankas pakalpojumos — samaksāt rēķinus.

— **Par to jūs var teikt, tāpat mūsu Klientu apkalpošanas centra darbu *Līkājā muižā!***

— Jaunāka gadagājuma cilvēkiem jau pašiem ir dators mājās, un viņi prot ar to apieties. Gadās tomēr sarežģīti jautājumi ar Valsts ieņēmumu dienestu, piemēram, aizpildot uzņēmēja deklarācijas. Reizēm arī mums pašām jālūdz padoms VID speciālistiem.

Internets, tāpat printēšana un skenēšana ir pieejama visās novada bibliotēkās, bibliotēkās šim darbam ir apmācītas un regulāri atsvaidzina zināšanas semināros.

— **Gada sākumā toreizējā izpildītāja pienākumu izpildītāja Baiba Dūda uzsvera, ka bibliotēkām vairāk jāklūst par kultūrizglītības centriem.**

— Dundagā šo ceļu ejam jau daudzus gadus, vairāk tas bija domāts tieši saistībā ar mazo ciemu bibliotēkām, kur paši ciema iedzīvotāji kopā ar bibliotekāru savu dzīvi

var veidot interesantāku, daudzveidīgāku. Ja kādam ir jauka ideja — bibliotēka ir īstā vieta, kur ir ērti satikties, izrunāties, izstāstīt un kopīgi saprast, ko tieši vajag, un tad atkal kopā domāt, kā to visu īstenot. Kaut vai izstādes. Tās neapšaubāmi var kļūt citādākas, ne tikai izmantojot grāmatas vai presi. Protams, ka bibliotēku mazās telpas ierobežo, bet Vidālē ir iespējas iekārtot netradicionālas, pat lielformāta izstādes, jo tur ir zāle. Pie mums bija lukturu izstāde no Lauksaimniecības muzeja, pēc tam tā aizceļoja uz Vidali. Kā šo it kā gatavo produktu (muzeja eksponātus) padarīt vēl interesantākus — vai tas būtu aicinājums uz sarunu ar saviem lasītājiem, vai kādas citas aktivitātes —, tas jau ir bibliotekāru ziņā. Te nekāda «diktāta no augšas» nav un nebūs. Katrs šāds pasākums arī mums ir laba skola.

— **Bibliotekāru loma saskarsmē ar iedzīvotājiem palielinās. Pasta nodaļas, mazās skoliņas ir likvidētas, bibliotēkas tiešām palikušas kā vienīgie un pēdējie gaismas centri.**

— Tā ir. Mazirbē bibliotēka atradusi savdabīgu papildu iespēju. Tās vadītāja Sniedze Švāgere pati ir dūšīga rokdarbniece, nodibinājusi pulciņu *Kamolītis*, un viņi pat sākuši iziet ārpusē. Vairākus gadus notiek labdarības pasākumi — pulciņa dalībnieces Kolkas internāta bērniem uz Ziemassvētkiem gatavo dāvanīņas. Jauka pašu ierosme, neviens to «no augšas» to nav licis. Savukārt Olītai Kalnai ir fantastiska saikne ar Kolkas ciema ie-

dzīvotājiem.

— **Dundagā bibliotēka katru gadu rīko tikšanās ar literātiem. Vai tas būtu iespējams arī citās bibliotēkās, vismaz reizi gadā?**

— Kaļķos ir bijušas Dzejas dienas ar Talsu puses dzejnieku piedalīšanos, Mazirbē — tikšanās ar izstāžu autoriem. Mums pēdējā laikā ir tāda prakse — ja rīkojam kādu pasākumu Dundagā, tad laikus paziņojam un pievedam cilvēkus no citiem lielākajiem ciemiem. Kad bijām uzaicinājuši bērnu rakstnieci Ievu Samausku, tad pie mums ieradās bērni no Kolkas pamatskolas. Kad bija *Papardes zieda* pārstāvji, tad divas nodarbības notika Dundagas vidusskolā, viena — Kolkas pa-

matskolā. Pirms kāda laika Dundagas pili tikāmies ar rakstnieci Daci Judinu un Andri Buli, tad cilvēki atbrauca gan no Kolkas, gan Mazirbes.

— **Mazliet pastāsti par Kaļķu bibliotēkas jaunajām telpām! Kas mainīsies? Galvenais, kādi būs ieguvumi apmeklētājiem, kādi — bibliotekārei?**

— Bibliotēka tagad ir pašā ciema centrā un pirmajā stāvā! Tā ir lielā priekšrocība gan lasītājiem, gan bibliotekārei — nav vairs jākāpj pa traki stāvajām kāpnēm otrajā stāvā, Velgai Rozenbergai būs daudz vieglāk apdarīt ikdienas darbus. Tualete tagad atrodas iekšā, tāpat ūdens. Būs krietni vieglāk uzko-

telpas, ko īpašnieks izremontējis un pielāgojis bibliotēkas vajadzībām. Pašvaldība tās nomā, līgums ir uz 12 gadiem ar iespēju to pagarināt. Telpas nav lielas, taču arī *Vārpniekos* tās nebija plašas. Vidus ir brīvs, grāmatu plaukti ir izvietoti pa visu telpas perimetru gar sienām, domāju, ka bibliotēkā būs diezgan omulīgi pulcēties līdz 15 cilvēkiem. Tātad jaunajā mājvietā var rīkot arī tikšanās. Dzīve pateiks priekšā.

Pēc sarunas ar Rutu aplūkoju arī Alekseja Naumova un Gata Šļūkas izstādes.

Pirmā no tām, ilustrācijas Jura Zvirgzdiņa grāmatai *Ahoi! Plūdi Daugavā*, atspoguļo mākslinieka Daugavas redzējumu. Lielformāta

darbi tiešām piesaista, arī makets. Skolas bērni labprāt izstādi apskatījušies. Tā piesaista īpaši, jo grāmata ir pirmsskolas un jaunākā skolas vecuma bērniem domātais daiļdarbs no *Bērnu žūrijas* sērijas.

Savukārt *Latvijas Avīzes* lasītājiem pazīstamais G. Šļūka piedāvā ironisku skatījumu uz mūsu dzīves negācijām. Neveiklo un pārprotamo izteicienu komiskais atspoguļojums atgādina savulaik par tautas mākslinieku dēvētā Gunāra Bērziņa pieeju. Protams, rokroksti atšķiras.

Alnis Auziņš

Aleksejs Naumovs Dundagā

20. IV Dundagas Centrālajā bibliotēkā mākslinieks, Latvijas Mākslas akadēmijas rektors Aleksejs Naumovs pagodināja savu ilustrāciju izstādi un tikās ar vidusskolas 11. klases audzēkņiem.

Novada interneta vietnē jau rakstījām par Jura Zvirgzdiņa grāmatas *Ahoi! Plūdi Daugavā* ilustrāciju izstādi Dundagas bibliotēkā aprīlī. 20. IV vidusskolas audzēkņiem un vizuālās mākslas skolotājai Sandrai Bražei bija iespēja tikties ar ilustrāciju autoru, profesoru Alekseju Naumovu.

Mākslinieks vispirms pastāstīja par darbu tapšanas vēsturi. Tas licis pašam rūpīgi iepazīties ar Daugavu, gan braucot gar tās krastiem, gan kopā ar draugiem kuģojot ar jahtu pa upi no Doles salas līdz pat ietekai jūrā. No upes skats uz krastiem vienmēr ir citādāks, un arī šie vērojumi palīdzējuši radīt ilustrācijas. Mākslinieks gan vispirms ir gleznotājs, kaut arī J. Zvirgzdiņa darbs nav pirmā A. Naumova ilustrētā grāmata. Par iesaistīšanu šajā darbā mākslinieks teic pateicību savai dzīvesbiedrei, pazīstamajai latviešu bēr-

nu grāmatu māksliniecei Anitai Paeglei.

J. Zvirgzdiņa stāsts ir par trīs dzīvnieku un draugu, kaķa, suņa un gaiļa, bīstamo ceļojumu pa mūsu likteņupi, līdz kamēr viņus laimīgi izglābj. Ceļojumā pieredzēto atspoguļo stāstījums un tam pieskaņotās ilustrācijas. Viens būtisks secinājums — svarīgi, ka tevi labi cilvēki izglābj, tomēr ne mazāk svarīgi ir tas, ka ne uzreiz — papriekš kaut kas ir jāpie-dzīvo!

Profesors arī aicināja vienpadsmit vienpadsmitās klases audzēkņus līdz ar viņu skolotāju turpat uz vietas uzņēmēt savu redzējumu šim notikumam. Te nu katrs varēja izpausties! Kādam tapa tikai suns zirga lielumā, kādam — vientuļa zivs Nemo, bet skolotāja Sandra uz ledus gabala bija atstājusi vienu pašu kaķi un putna spalvas... Gailis aizlaidies, suns jau citos medību laukos,

skaidroja Sandra. Blaumanisks piesitiens...

Viesis īsi raksturoja katru darbu, uzteicot individualitāti un paslavējot jauno mākslinieku meklējumus. Dzirdot vienu meiteni komentējot klasesbiedres darbu «tev ir gandrīz ka Munkam», profesors piebilda, ka Munkam esot pesimistiskāk. Vēlāk sarunā pie tējas tases mākslinieks teica atzinīgus vārdus par mūsu vizuālās mākslas skolotāju, kas iepazīstinājusi audzēkņus ar ievērojamiem māksliniekiem.

Kamēr jaunieši nodevās jaunradei, akadēmijas rektors paguva ieinteresēt savā augstskolā un nedaudz arī pastāstīt par gleznotāja gaitās pieredzēto. Redzot, ka viens jaunais autors zīmējumā pieraksta temperatūru, A. Naumovs atcerējās gadījumus, kad, gleznojot minus 20 grādos, krāsai jāpielej šnabis, konjaks vai pat spirts, citādi krāsa sasalt. Vēlāk pārinterēsos, vai, šādus darbus aplūkojot, skatītāji neregēst. Nē, alkohols turpat izgaro, apgalvoja mākslinieks, bet, ja piešpicēts konjaks, tad glezna iegūst nedaudz savdabīgu brūnu nokrāsu...

A. Naumovs pie mums viesojies jau agrāk — gan pats studiju gados, gan krietni

vecumā ar kakla vainu, toreiz pulkiem bija tāda slimība», Lūcija atceras bēdīgo notikumu.

Un tad nāk sērija ar izsūtījuma bildēm, un tas ir atsevišķs stāsts.

Vieni slēpj, citi nodod

1949. gads skāra arī Rasu ģimeni. Lūcija atceras, kā viņus izsūtīja. «Mums bija krietni kaimiņi *Plaģos*. Labi satikām, kopīgi strādājām, viņi mums līdzēja ar lielo plaujmašīnu, mēs gājām pie viņiem. Viņi bija lielsaimnieki, mums bija jaunsaimniecība, laikam 25 hektāri, bet dikti draudzīgi sadzīvojam. Kad nu viņi kā lielsaimnieki iemuka mežā, mēs viņus barojām. Bet citi kaimiņi mūs izspiegoja. Tāpēc arī aizveda — gan mūs, gan no *Plaģiem*. Aizveda mani, māti un tēvu. Māsa bija apprecējusies un dzīvoja prom, tāpēc viņa palika. Brāli, kas bija slims ar plaušām un atradās slimnīcā, arī gribēja paņemt, bet dakteri iestājās un nelaida!»

Neiemācoties krieviski un saglabājot 2000 rubļu

Daudzas fotogrāfijas, tāpat kā atmiņas ir jau pabalējušas, tomēr galvenie notikumi nav izdzēšami. «Bijām prom kādus septiņus gadus», skatoties fotogrāfijas, stāsta Lūcijas kundze. «Nemaz nemāku pateikt, kur bijām, bet šausmīgi tālu gan, Krievijas beidzamā galā. Smagi strādāju, vedu baļķus no meža. Kopām zirgus, braucām ar buļļiem arī. Ar zirgiem gan man patika braukt! Brigadiere, krieviete, par mīļumiņu vien mani sauca, jo redzēja, cik es dūšīgs. Reiz lielais baļķis tā aizķērās, ka zirgs nevar paviļt. Gāju sarīkēt, man nelaimējās, un es pārlauzu kāju. Zaldāti, kas mūs pasēja, jo bijām cietumnieki, tie aizveda uz mājām. No tiem laikiem viena kāja man ir līkaka.

Tur bija tik pulku latviešu, ka mēs sarunājāmies tikai latviski. Darbābiedri latvieši, pavāri latvieši. Ar zaldātiem maz daļas bija. Drusku iznāca ar privātiem. Tad izlīdzēja tie latvieši, kas mācēja pārtulkot. Krieviski tur neiemācījās.

Kad pēc izvešanas atgriezāmies, mūsu māja jau bija nojaukta un aizvesta uz Dundagu. Sākumā dzīvojām Kaļķos Māgura mājās, *Lejaslaukos*. Mēs tās nopirkām. Tas bija kas neticams. Visu izsūtījuma laiku izglabāju

vēlāk, jau vadīdams studentu praksi. Mākslinieks gleznojis arī Dundagu. Vienu viņa darbu, kurā redzams uzraksts «Gabriela», nopircis veikals. Savukārt Ausma Goldberga atceras, kā 90. gadu sākumā, izmantojot izdevību, iedevusi meistaram vienā rokā krāsu, otrā audeklu un lūgusi: uzlieciet krāsu uz papīra! Gleznotājs iemūžinājis skatu, kāds paveras, no tilta raugoties uz saliņu. Vēlāk šo pašu sižetu A. Naumovs pārvērtis lielākas forma darbā. Nelaimīgas apstākļu sakrītības dēļ māksliniekam nozagta automašīna kopā ar šo darbu. Mēs varam priecāties, ka Dundagas Mākslas un mūzikas skolas mākslas nodaļas skolotāju istabā joprojām redzama Dundagā tapusi, skolai dāvētā glezna.

Manuprāt, ievērojamā gleznotāja ciemošanās ieinteresēja skolēnus mākslas pasaulē. Piesaistīja profesora cilvēciskā vienkāršība un skolotāja ķēriens, ko viņš attīstījis jau kopš agras jaunības, kad, pacifistisko uzskatu dēļ vairādiem no padomju armijas, strādājis Carnikavas pamatskolā.

Paldies bibliotekārem par sarīkoto tikšanos!

Alnis Auziņš

Sveiks, lai dzīvo!

Albumus pārlapojot

90 gadu jubileju svin ne tikai Anglijas karaliene. Patiesībā ikviena kundze, kas saņiegusi tik cienījamu vecumu, ir karaliene. Arī Dundagas pagasta iedzīvotāja Lūcija Kārklevalka. Lateves ciema iedzītajai apaļā jubileja bija 29. IV.

Stipra veselība!

Tā varētu teikt par katru, kas piedzīvo tādus gadus un ir ar možu prātu. Lūcijas gadījums gan ir īpašs. Lūcija Rasa, dzimusi Lateves ciema *Vecbūdenos*, agrā bērnībā smagi saslimusi ar meningītu. Tolaik celta jauna māja, un iespējams, ka pie vainas bijis caurvējš. Meitene aizvesta uz Talsu slimnīcu un tomēr izglābta, bet smagā slimība atstājusi sekas. «Pēc tam vairs mani nedrīkstēja raidīt skolā. Un galva man kļuva tāda, ka neko nevar atminēties», apgalvo Lūcijas kundze, tomēr vēlāk sarunas gaitā atceras gana daudz. Lūcijas darba stāžs ir pusgadsimts, darbā saņemtas rokas un kājas, operētas plaušas un acis, izsūtījuma laikā lauza kāja, nu jau paiet ir grūti. «Strādāju, ka bail, gan mājās, gan Krievijā», topošā jubilarē saka un sprauņi piebilst: «Jaunībā ballējos arī!» Tā pamazām vien sagaidīta tik ievērojama dzimšanas diena. Ko te var piebilst? Apbrīnājami stipra veselība!

Albumus pārlapojot

Lūcija un Maigonis jau sagatavojuši vecus albumus. Dēlu liecības, apsveikumu kartiņas, fotogrāfijas iemūžināti dažādi notikumi... Uzreiz pamanu, ka vairākos fotoattēlos Lūcija redzama ar zirgu — vai nu rumaka mugurā, vai stāvot klāt. Zirgu mīlestība Lūcijai ir uz visu mūžu, un viņa pati bilst, ka tā ir mantota no tēva, kas bijis dižvedējs. Maigonis paskaidro — toreiz jau ar autiņiem nebrauca, un Lūcijas tēvs bijis ar savu zirgu un ratiem pieprasīts, kad rīkotas kāzas.

Vienā ziņā abi ar jubilāri esam vienādi — abiem vajag divas dažādas brilles, kā automašīnai — tuvās un tālās gaismas. Kad nu istās ir atrastas, var šķīstīt tālāk, pie viena tinot atmiņu pavedienu. Lūcijai bijuši divi brāļi un māsa. «Viens brālis nomira 4 gadu

Vecāki godavietā

Tikai dažus mēnešus Lūcija un Maigonis Kārklevalki mīt pie sava jaunākā dēla Edgara *Pūpolos*. Vēl ziemas sākumā dzīvojuši Kaļķos, bet, kā saka Maigonis, tur sniega mašīnai bijis grūti piebraukt un arī pašiem kļuvis par grūti. Lūcija ļoti slavē abus dēlus, Edgaru un Zigmundu, kas nemitīgi rūpējas par vecākiem: «Ja Edžiņš mani tā nebūtu vadījis pie dakteriem, tad varbūt tagad manis nemaz vairs nebūtu!» Ierodos nedēļu pirms lielās jubilejas. Lūcija ar Maigoni jau sagatavojuši vairākus albumus, bet pirmais, ko pamanu ienākot — pie sienas abu vecāku jaunības dienu ģimētnes.

divtūkstoš rubļu! Naudu turēju aiz krūšturim. Bija jau jāģērbjas nost, gāju arī kopā mazgāties, bet neviens neatklāja un neatņēma. Tā ar visu sakrāto naudu pārbraucu mājās».

Patika dziedāt un ballēties arī

Pēc atgriešanās Latvijā Lūcija drīz vien sāka strādāt Kolkas zivju fabrikā. Tas bija laiks, kad Lūcija gāja uz ballēm klubā un spārīgi dziedāja korī. «Dziedāt dikti patika!» saka Lūcija un nožēlo, ka neatminas toreizējā diriģenta vārdu. «Voi man šes, nu kā viņu sauca? Traki man patika dziedāt, braukājām apkārt, dažādās vietās dziedādami, un ballēs dejojām. Tad Maigonis vēl nebija».

Kad apvaicājos, vai ir kāda mīļākā dziesma, Lūcija vienu nespēj nosaukt, bet stāsta, ka pēdējā laikā abi ar Maigoni esot iecienījuši Latvijas radio otro programmu. Taisnība, 29. IV noteikti jāskan vienai — *Sveiks, lai dzīvo!*

«Turi ciet, būs labil!»

Kolkas laikā Lūcija iepazinusies ar Maigoni, kas strādāja uz būvēm. Maigoņa darba stāžs mazliet atpaliek no Lūcijas, un lielākoties strādāts Starpkolhozu celtniecības organizācijā. Maigonis cēlis mājas arī Dundagā, drusku strādājis arī uz dzelzceļa.

Abi apprecējušies 50.–60. gadu mijā. Tagad, kopīgi skatoties albumu, viens otru mazliet pakircina. Maigonis teic: «Tev jau bija vairāk pielūdžu nekā man meitui!» Savukārt Lūcija atceras, ka pati šaubījiesies, vai iziet pie Maigoņa: «Maigonis tad mīlēja iedzert. Bet bija cilvēki, ko mani pamācīja un iedrošināja: tev jāiet pie viņa, jāņem ciet rokā, tu noturēsi, un viņš būs labs. Tā arī izdevās».

Kolkā piedzima pirmais dēls Edgars. Vēlāk ģimene pārcēlās uz Dundagu, *Ievaslīciem*. Piedzima Zigmunds, un ģimene sāka dzīvot Kaļķos. Lūcija strādāja kolhozā, lauku brigādē. Pašiem bija divas gotiņas, aitas, cūkas — viss, kas laukos pienākas.

Lai cienījamajai jubilarē, viņas dzīvesbiedram un visai dzimtai laba veselība arī turpmāk!

Alnis Auziņš
Diānas Siliņas foto

Pie mums, uz zemēm

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOŠĪBU
EIROPAS LAUKSAIMNIECĪBAS FONDS
lauku attīstībai

Atbalsta Zemkopības ministrija un Lauku atbalsta dienests

Kā klājas Kļavnieku kazām?

2014. gadā z/s *Kļavnieki* uzrakstīja un īstenoja LEADER projektu *Kazu aploka izveide «Kļavniekos»*. Piecus gadus pēc projekta nosacījumiem aplokā jāganās kazām. Aprīļa sākumā, kad ciemojos Laukmuižā pie saimnieces Māras Šleineres, *Kļavnieku* aplokā dzīvojas 22 slaucamas kazas, apmēram 30 kazu bērnu, kā arī 9 aži. Kazkopība pamazām kļūst par saimniecības galveno nozari.

Viss notiek reizē

«Kas zapiņš par mašīnu, kas kaza par lopu», Māra sarunā man atgādina jau piemirsto padomju laiku folkloru. Nu ja. Jāatzīst, ka līdz šim arī es neesmu bijis brīvs no visai izplatītiem, greiziem kā kazu ragi (vai maz ir tik greizi?), uzskatiem. Kaza ir vecu tantīņu govys, lai mammītei tiktu kāds litrs piena un būtu kāda cita nodarbošanās līdztekus seriālu skatīšanai. Vai arī — šo lopiņu iegādājas tad, ja radušās kādas veselības likstas. Un vēl — par sevi līdz šim diezgan droši zināju, ka man garšo tikai govys piens un siers...

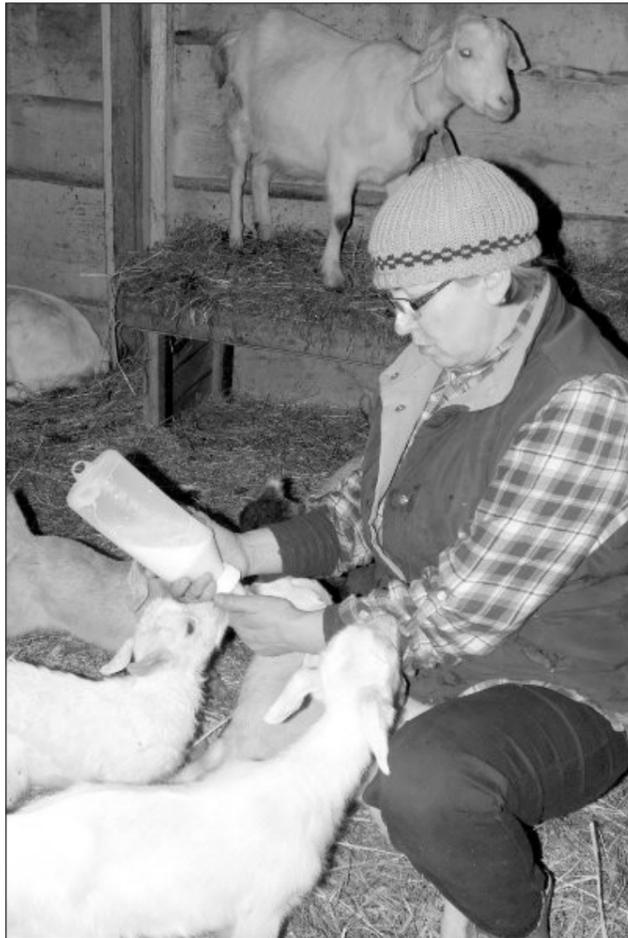
...Sētā vīri darbojas gar traktorū, pie durvīm pamana mazuļa ratiņus, un, kad saimniece mani vedina iekšā, mājas dziļumos dzirdu bērna raudas. Pati Māra ar vienu roku apmāsa gaļu uz pannas, ar otru kaut ko rēķina uz papīra, vēl atbild vīriem, kā jāneregulē tehnika, lai dabūtu vajadzīgo izsējas normu. «Trīsdesmit četras reizes jāapgriež, un tas, kas tur ir, jāpareizina ar desmit. Jums jāiznāk divdesmit divi vien kilogramiem», Māra par durvīm sauc vīriem un paskaidro man: «Tūlīt arī sēs, zeme jau sastrādāta, trīsarpus hektāri. Pavasaris ir labs. Pēc Elmas [Zadiņas] datiem, tiem, kas agrī sēs, labi izdosies, kas vēl, tiem nekā. Šogad sēsīm tikai auzas kazām. Nupat rēķināju, cik no Aigara Zadiņa atvedām. Pats Aigars sējot 220 kg uz hektāra. Maz, bet sēkla tiešām ir laba. Mēs varētu sēt tikpat maz».

Redzot darāma apjomu, piedāvājos padzūrēt pie gaļas, lai tak saimniece aiziet pie raudošā bērna. Māra arī aiziet un atgriežas... ar pavisam maziņu kazlēniņu rokās. «Vīrieši spēj strādāt tikai vienu darbu, sieviete jaudā vienlaikus darīt daudzus», Māra vienā angļu mierā paskaidro.

Kazu saimes vēsture

Kad āža ribiņas ielikta grāpī šmorēties, Māra ar pudelīti sāk barot dienu veco kazlēniņu, vienlaikus mani iepazīstinot ar *Kļavnieku* kazkopības vēsturi, kurā šis aizkustinoši kuslais, tikai nedaudz vairāk par kilogramu smagais lopa bērniņš ir pagaidām visjaunākā tās lappuse. Jaundzimušajam vajadzētu svērt vismaz divus kilogramus, un parasti tā arī ir, ja vienā metienā ir norma — divi kazlēni. Kad dzimst vairāk, tad svars itin kā izdalās uz galviņām, un reizēm visi mazuļi arī neizdzīvo. Šim baltgalvītim tepat istabā blakus mitinās vēl drusku vecāks brālēniņš vai māsičiņa, jauki brūngans ragulopiņš, kas pēc dzimšanas nemaz nav turējies uz priekšējām. Tagad, trešajā dienā, kaut uz īsu brīdi tas jau spēj nostāties. Pagaidām nekas cits Mārai neatliek kā tēlot mammu un barot ar pudelīti! Ja šādus vārguliņus atstās viņu dzimtajās mājās, kūti, tad lielākie tos visdrīzāk sabradās. «Nu, pastaigā, draudzīgi, pastaigā!» ārštata mamma uzmundrina brūnīti un nosaka: «Domāju, ka atgūsies. Nav jau pirmā reize». «E-ē», piekrītoši atbild kazlēniņš.

Izrādās, ka iemesli ievest *Kļavnieku* kūti pirmās kazas tiešām gandrīz saskan ar maniem stereotipiem. «Laikam gadus divus pēc tam, kad vienā dienā pārdevām visus liellopus», Māra lūko atcerēties. «Tātad 2000. gadā

• Māra kazām ir mamma vietā.

Diānas Siliņas foto

paņēmām pirmo kazu. Nevarēju noskatīties, ka Ivārs caurām dienām skrien ap māju ar trimmeri. Nelīdzena zeme, grūti nopļaut. Labāk ielaist kazas. Vīrs bija uzcēlis šķūnītim piebūvi, lai žāvētu dēļus. Es tur ievēdu kazas. Sākumā nekāda aploka nebija, turēju govys ķēdē. Bet tas ir drausmīgi. Izprasīju Ivaram mazu aplociņu. Tagad tur, 0,3 ha, nav neviena zāles stiebra.

Pirmā kaza, Trīne, bija trīs četrus mēnešus vecs lopiņš, jau ar savu dabu. Kūti viena pati nestāvēja, nelabi blāva. Kazām vispār ir raksturs! Labi, nospriedu, vēl jau kazlēniņš, lai nāk mājā iekšā. Ienāk, ierauga spoguli un metas ar ragiem vīrsū. Par laimi, nekas nenotika ne kazai, ne spogulim. Lai būtu miers, uzmetu [spogulim] palagu vīrsū».

Pēc tam Māra devusies uz Āžiem (protams!) pēc otras kazas. Tā *Kļavniekos* ienākusi Viktorija. Pēc kāda laika devusies uz šo ciemu otrreiz, lai nopirktu vēl vienu pieaugušu kazu un vienu kazlēniņu.

«Sākumā man bija aplams priekšstats, ka šiem lopiņiem neko nevajag, jo kaza taču ir ļoti pieticīgs dzīvnieks», Māra atminas pirmsākumus. «Jā, kaza neēd daudz, bet no visa kā pa druskai. Viņa nogaršos augļu kociņus, avenes, ja trāpīsies, paskrubinās avīzi, daudz nešķirojot, vai tas ir neatkarīgs preses izdevums, vai pašvaldības informatīvais izdevums, ja gadīsies, apēdīs griķu sēklas. Tā tiešām ir noticis! Sākumā taupījū uz lopbarības piedevu maisījumiem, domāju — ganās taču brīvā dabā, pa krūmiem kalasa selēnu un visu citu vajadzīgo. Veterinārārste Agita Zakare gan pārliecināja, un pati ar laiku pārliecinājos, ka lopiņiem tomēr vajag minerālvielu piedevas — dodam kazām paredzēto *Calcivit*.

Projekts — dzīves vajadzība

«Kazas ir jāierobežo», Māra turpina mani ievadīt kazkopības ābecē. «Līdzko tās uziet žoga vājo posmu, tā tiek ārā un nograuz visu. Viltīgs dzīvnieks! Raudzījām iztikt ar elektrisko ganu, bet ne jau visu laiku tas darbojas. Spītīgākās mūka arī tad, kad strāva sita pa kājām. Ja neesi laikus uzraudzījis un ja

Zemnieku saimniecība *Kļavnieki* projektu par kazu aploka izveidi savā saimniecībā veiksmīgi īstenoja jau aizvadītajā finansējuma periodā (2008–2014), kad bija iespējams no Eiropas Savienības (ES) Lauku LEADER projektu fonda iegūt atbalstu lauksaimniecības primārai ražošanai.

Jaunajā ES fondu periodā (2015–2020) ar LEADER fonda atbalstu var īstenot neluksaimnieciskās uzņēmējdarbības un lauksaimniecības pārstrādes projektus. Tagad *Kļavnieku* zemnieku saimniecībai ir iespēja iegūt atbalstu kazas piena pārstrādei — kazas siera gatavošanai, bet nevar iegūt atbalstu tiešai lauksaimnieciskai darbībai.

Šajā periodā ES finansējuma atbalsts uzņēmējdarbības projektiem ir 70%, bet ir jāasniedz noteikti uzņēmējdarbības attīstī-

bas rādītāji. Pat to, kādi tie ir un kādi vēl priekšraksti ir jā sagatavo un uzdevumi jāveic, lai tiktu līdz ES atbalsta finansējumam, varat izlasīt biedrības *Ziemeļkurzemes biznesa asociācijas* interneta lapas www.ziemeļkurzeme.lv sadaļā *Projekti* vai arī interesēties biedrības birojā Dundagas pili pie biedrības koordinatores Guntas Abajas.

Lauku fonda LEADER projektu konkursa 1. kārtas projektu iesniegšanas beigu termiņš ir 18. V, bet gada beigās vai nākamā gada sākumā ir paredzēts izsludināt projektu konkursa 2. kārtu.

Vietējās attīstības stratēģijas galvenais mērķis, kas, īstenojot projektus, ir jāasniedz, ir jaunas darbavietas un dzīvotspējīgi, attīstīties spējīgi vietējie uzņēmumi.

Gunta Abaja

kazu pamana ārpusē ko īpaši kārdinoši, tad darīs visu, lai to dabūtu. Bez kārtīga aploka neiztikt!»

Par 2014. gadā uzrakstīto un arī pabeigto projektu Māra saka paldies *Ziemeļkurzemes biznesa asociācijas* koordinatorei Guntai Abajai un piebilst, ka pārāk grūti tas nav nācis. Māra apzinās, ka dažu labu no projektu rakstīšanas attur vajadzība vākt dažādas izziņas, dokumentus, savukārt pēc tam jāņem vērā, ka var brukt pārbaudītāji, arī no Rīgas vai pat Eiropas Savienības ierēdņi. Aplokam ir jābūt un ar visām kazām!

«Projektu rakstot, varu izdarīt to, ko prasa, bet iedziļināties pilnīgi visos sīkumos nav iespējams», Māra vaļsirdīgi atzīst. «Aizbraucot uz Lauku atbalsta dienestu (LAD), izrādās, ka vēl trūkst kādas izziņas. Bet tur ir pretimnākoši speciālisti, paskaidro, ko vajag izlabot, ko papildināt».

Kļavnieku saimnieki par savu naudu nopirkuši aploka materiālu, žogu un impregnētus stabus. Bijis nosacījums pirkt lētākā piedāvājuma žogu. Tam svarīgs ir acu lielums — 10×10 cm jau būtu par lielu, 8×10 cm der, taisnība, tāds kārtīgi jānosprīgo, citādi sīkāka kaza tomēr izlīdīs cauri. Aploku paši arī uztaisījuši. Pēc tam LAD pārstāvis visu rūpīgi pārbaudījis, uzmērījis pinumus, skatījies, vai tiešām ir nopirkti atbilstošais daudzums. Atklājies, ka šur tur žogam uzlikts par maz skaiviņu, to pielabojusi. Pēc kāda laika saimniecībai pārskaitīta atpakaļ tā naudas daļa, kas pēc projekta nosacījumiem pienākas.

No bērniņas traumas līdz delikatesei

Sieram *Kļavnieku* saimniece tā pa istam pievērsusies tikai pērn, saprazdama, ka audzēt kartupeļus iepriekšējā apjomā vairs nebūs dukas un tā vairs nebūs saimniecības pamatnozare. «Raudzīju gatavot sieru jau iepriekš, ilgi ķēpājot, bet nesānāca, kā gribēju, — tikai mīksts, smērējams. Eksperimentēju, izmēģināju visādus ieteikumus no interneta, kamēr beidzot sāka izdoties. Tur ir daudz visādu sīkumu, tāpēc paiet laiks, kamēr uzķer. Tagad man ir iecere uztaisīt tik cietu sieru, ka varētu griezt ar nazi. Ja cilvēks grib sieru tālu vest, tad jātaisa pavisam blīvs». Protams, kā jau mājās ražots produkts, reizēm siers iznāk skrotaināks, reizēm mīkstāks, bet, kārtīgi pagatavots, tas ledusskapī var glabāties pat mēnesi.

Patlaban *Kļavnieki* piedāvā trīs dažādas siera, un es, palēnām visus izbaudījis, tos sarindoju pēc savas gaumes. Pārsteidzoši labi man iet pie dūšas siers ar sāli un ķiplokiem. Īsts gardums! Otrajā vietā lieku to, kam vispār nav piedevu un kas izmantojams arī saldajiem ēdieniem, piemēram, ar ķīseli vai ievārījumu. Te daudz vaļas katra paša gastronomiskajai iztēlei un drosmei. Kā trešo savā *topsi* lieku sieru ar krietnāku sāls devu, jo tas šķiet par šerpu. Bet tās ir tikai manas sajūtas. Pati Māra bilst, ka dzirdētas atsauksmes — bezpiedevu siers līdzinoties jaunpiena sacepumam, tātad no govys piena.

Kamēr našķējos, tikmēr Māra, apsējusī ap

galvu dubultlaktiņu, darbojas ar pusgatavajiem sieriem un stāsta: «Smaku jau var dabūt tikai slaucot. Man kazas nāk pa piecām slaukšanas telpā. Vispirms ar slapju diviļi nomazgāju pupus, tad ar sausu noslauku, pirmās strūklas atslaucu un tikai tad pievienoju aparātu. Tā, mehanizēti slaucot, nekāda nelāga piegarša nerodas. Ir jau laudis, kas teic, ka īpašo kazas aromātu jūt vienmēr. Visbiežāk man iemesls meklējams bērniņas garšas atmiņās — vecmāmiņa slaukusi un spiedusi dzert siltu pienu. Tieši tādu pašu traumu var gūt, dzerot siltu govys pienu. Cik nu lauku sieva ar ūdens spainīti gāja mazgāt govju pupus! Un vai atslauca pirmās strūklas? Uzreiz visu spainī iekšā. Cita slauc tā, ka zaļš tek gar elkoņiem...»

To dzirdot, atceros stāstus, ka vecos laikos pirmās zāles pret garo klepu bijis piens ar medu un vēl īpašo, kūti rodamo piešprici. Nu ja. Bet ko nu cilāt vecas lietas.

Domājot par attīstību

Jebkurai ražošanai ir svarīgi, lai produktam būtu noiets. *Kļavnieku* kazkopjiem jādomā gan par gaļu, gan par sieriem.

Dabīgais pieaugums kazām ir liels, un arī 9 pērn dzimušajiem āziem jāmeklē citas mājas. Pietiktu ar vienu diviem, jo, kā saka, Māra, «visas jau reizē negrib». Āži ir braši, pa pusei Būru šķirnes, kas nozīmē, ka tie ir gaļīgāki. Jau tagad kazas ganāmpulkā kļūst druknākas.

«Tad drīz jādomā par jaunu aploku!» saku. Māra domīgi teic, ka apsver dažādus risinājumus, jo spēju robeža ir sasniegta. Jau tagad, gatavojot sieru, paiet visa diena.

Daļu kazu noteikti pārdos gaļai. To pieprasa musulmaņu kopienas, piemēram, Ventspilī. Taisnība, viņi gan labāk nopērk vienu liellopu. Netrūkst noņēmēju tepat mūsu novadā. Ir dažādi iemesli, kad kazas gaļa ir pati labākā uzturā. Būtībā kazlēna, līdz pusgadam.

Un kā ar sieriem?

Līdz šim Māra tos pārdevusi tepat uz vietas — gan tirgū, gan atpūtniekiem, kas *Kļavniekos* iegriežas pa ceļam. «Gaidu, kad sāksies vasaras sezona. Vēl jāpiedomā pie receptūras, ko jaunu un interesantu piedāvāt», saimniece noslēpumaini piebilst.

Tā kā siera apjoms pieaug, tas vedina lūkoties uz tā saucamajiem brāļu tirgiem, kas notiek pie lielveikaliem noteiktās dienās, piemēram, Talsos pie *Maxima* zināmās sestdienās. Ir bijis pamudinājums raudzīties uz Kalnciema kvartāla tirdziņu Rīgā. Māra vēl nav izšķīrusies, varbūt izvēlēties tirgu Jelgavā vai citur Rīgā. Katrā ziņā, viņa ir gatava divreiz mēnesī ar savu produkciju braukt uz lielāku tirgu. Cenu nedrīkst turēt debsšķīgi augstu, bet lēts šis produkts nevar būt, jo no 8 l piena iznāk 1 kg siera. Un vēl. Plānojot iekarot lielākus tirgus, jādomā arī par formu — pievilcīgu iesaiņojumu.

No sava veida vaļasprieka patlaban kazkopība *Kļavniekos* ir kļuvusi par galveno nozari. Lai veicas arī turpmāk!

Almīš Auziņš

Pūralāde

Medaļas otra puse

Metālmākslinieks un juvelieris Jānis Mikāns gadus divdesmit ir pa pusei mūsējais — kaut arī šeit nedeklarējis, tomēr Dundagas pagasta iedzīvotājs. Kurču stacijā ir paša meistara celta mājiņa, uz kuriem devos šajā pavasarī.

Medaļas otra puse — šis dažādi izprotamais teiciens šoreiz tomēr šķiet vietā, jo visiem redzamā puse ir mākslinieka darbi. Otra, lielum lielajai daļai nezināmā — cilvēka personība, atziņas, piedzīvotais.

— **Kā jūs pievērsāties metālmākslai?**

— Agrīnos pusaudža gados, mācoties Rīgas 45. vidusskolā, sāku darboties metālapstrādes pulciņā. Koks šķita pārāk mīksts materiāls... Pēc pamatskolas tālāk mācījos Rīgas Lietišķās mākslas vidusskolā (tagad Rīgas Dizaina un mākslas vidusskola. Red.). Uzreiz gan *lietišķos* nepabeidzu. Pēc saķeršanās ar krievu armijnieku vajadzēja dienēt padomju armijā. Trīs gadi tomēr pagāja visai viegli, jo nodereja zīmēšanas prasmes.

Neatkarības laikos nodibināju savu firmu Kalvis, kas nodarbojās ar metālmākslu. Esmu vadījis tautas mākslas studiju.

— **Kā nonācāt Dundagā?**

— No šejienes nāk sievas dzimta. Maija gan ir dzimusi pie Ērgļiem, bet sievasmāte cēlusies no Vīdāles puses.

— **Esmu ar viņu šeit, Kurču stacijā, runājis. Toreiz neapzinājos šādu saikni!**

— No 1993. gada te mums ir īpašums. Pamazām pa brīvdienām uztaisīju mājiņu. Nu jau būs kādi desmit gadi. Maija ir arī deklarējusies Dundagas novadā. Es dzīvoju gan Rīgā, gan šeit.

— **Tad jums sadarbība ar pili aizsākās dabiski.**

— Aizgāju turp, sastapu Alandu Pūliņu no Tūrisma informācijas centra. Gan man, gan kolēģiem bija visai daudz medaļu. Rīgā to visu ievietot atsevišķā muzejā — pagrūti. Pils šķita īsti iederīga. Varbūt tūristu apmeklētība nav tik liela, bet vieta ir laba. Ir jau tā, ka medaļu māksla cilvēkus ne visai interesē. Cita lieta — apbalvojumi!

— **Tagad firmas visai lēti piedāvā dažādus kausus, standartprodukciju. Vai jūs, izgatavojot apbalvojumus, esat saskāries ar ko neparastu?**

— Viens pasūtījums tiešām bija kuriozs — taisīju medaļas un nozīmītes Sadamam Husseinam, no tīra zelta. Tas bija privāts pasūtījums.

— **Pirms vēl sākās karš un visi trakie notikumi?**

— Jā. Iespējams, ka viņiem maza firma šķita drošāka nekā lieli uzņēmumi.

— **Vai metālmākslas meistarū pietiek, apmierina Latvijas vajadzības?**

— *Lietišķie* un Mākslas akadēmija jau sagatavo jaunus meistarū, tomēr tā ir šaura specializācija. Finanšiāli tā nav īpaši izdevīga profesija. Vajag daudz instrumentu, īpaši juvelierim.

— **Jūs sakāt «juvelierim».**

— Sevi gan saucu par metālmākslinieku. Rotas maz taisu, cik nu arheoloģiskās. Vadot tautas mākslas studiju, par to mācīju citiem. Juvelieris ir pavisam šaura ievirze. Darīt to varu, bet tas mani īpaši nesaista.

— **Bet par senajām baltu rotām jūs esat interesējies!**

— Jā, par senajām. Pagājušā gadsimta trīsdesmito gadu Latvijā bija populāras etnogrāfiskās rotas. Senās ne visai.

— **Kas atšķir senās un etnogrāfiskās?**

— Par etnogrāfiskajām uzlūko rotas, sākot no 15., 16. gadsimta. Piemēram, lielās saktas. Senās rotas ir datējamās, sākot no 4. gs. un līdz pat 11.–12. gs. Mani saista senās. Sāku pētīt, iedziļināties un secināju, ka senās rotas īstenībā ir diezgan mūsdienīgas. Tās gluži labi piestāv moderniem tērpiem. Etnogrāfiskajām rotām ir liela baroka laikmeta ietekme. Kaut ko līdzīgu atrodam čehiem un vāciešiem.

Taisnība, arī senās rotas jau nav pilnīgi «patstāvīgas», kaut kāda ietekme ir, piemēram, stropsaktām var saskatīt senās Ūru valsts ietekmi. Jau 70. gadu sākumā veidoju izstādes Rīgā. Tie bija manas studijas meistaru darbi.

— **Studējot senās rotas, darinājāt līdzīgas?**

— Tas bija mūsu kopdarbs. Braucu pa muzejiem, pētīju pieejamos materiālus arheolo-

• Meistars Jānis Mikāns Kurču stacijā ar vienu no «savām galvām».

Autora

ģijas nodaļās. Braucu arī uz Lietuvu. Pētīju seno prūšu rotas. Arī Krievijas arheoloģiskos materiālus, kas apliecina — tur kādreiz dzīvojušas senās baltu ciltis, kas vēlāk iznīcinātas. Senās rotas jau ir seno apmešanās vietu liecinieces. Vācu materiālus no arheoloģiskajiem izrakumiem. Pašam interese auga augumā.

— **Vai senās rotas ir cieņā?**

— Jā. Tagad pie mums visai daudz darina šādas rotas, šur tur arī skolas bērniem dod šādus uzdevumus — taisīt kopijas. Cieņā nāk arī senie tērpi.

— **Jūs uzrakstījāt grāmatu par šo tēmu.**

— Nelielu grāmatiņu. Tas bija idejas iesākums, kas plašāk neizvērsās. Tolaik daudz darba ieguldīju savā firmā, citam neatlika laika. Starpkaru Latvijā žurnālā *Saule* publicēja rakstus par arheoloģiskajiem izrakumiem. Arī par to, kā rekonstruēt senās rotas. Piemēram, muzejā ir kāda rota, bet tai trūkst dažu detaļu. Izpētīt seno materiālu, to var atjaunot autentiskā izskatā. Tur bija attēlots rasējums, analīze un gatavā rota. Tas bija palīgs tiem, kas gribēja darīt ko līdzīgu, lai nepieļautu stilistiskas kļūdas.

— **Pirms kāda laika tikos ar mākslinieci Annu Aizsilnici. Viņa darina īpatnus tautas tērpus un rotas. Pa gabalu rota izskatās «īsta», bet, aplūkojot tuvāk, atklājas, ka izmantoti zobratiņi...**

— Var jau eksperimentēt. Gaume ir dažāda. Rota ir manta, ko manto no paaudzes paaudzē. Lielās burbuļsaktas kopā ar tautas tērpu māte nodeva meitai. Tajā ir ieguldīts darbs, laiks, izkopta gaume. Tas nav piecminūšu darbiņš.

— **Kā attīstījies medaļu māksla?**

— Uz naudas izgatavošanas bāzes. Pirms kalt naudu, taisīja palielinātu atļējumu bronžā, apmēram kā mūsu sklandrausi. Tas sākās Itālijā, un tā attīstījās medaļu māksla.

— **Naudas dēļ! Es to nezināju.**

— Arī mūsdienās tā notiek. Vispirms uztaisa 20–30 cm modeli, pēc tam naudu — tēraudā. Senos laikos jau to veltīja augstmaņiem, valdniekiem, ievērojamiem notikumiem. Medaļu māksla pamazām izplatījās pa visu pasauli.

— **Jūs esat piedalījies arī Latvijas naudas izveidē.**

— Jā, vairāku monētu projektēšanā. Kolēģis Jānis Strupulis līdzdarbojās, veidojot mo-

delus *stārķim* un *gotiņai*. Vienu monētu, *Lāčplēsi*, izgatavoju pilnībā, uztaisīju presformu un štancēju gatavu. Tagad tā ir numismātisks retums. *Lāšplēsim* ir sērija, arī sudrabā un zeltā.

— **Skaista pagātne. Ko jūs sakāt par dizainu eiro monētām?**

— Tas ir atkarīgs no katras valsts māksliniekiem.

— **Mums tagad atkal uz monētas ir Milda...**

— Tas ir labi. To iepazīst Eiropa, pat pasaule. No dizaina viedokļa Milda bija labs darbs, latvisks.

— **Pirms gadsimta ceturkšņa kolekcionārs Uldis Krišjānis stāstīja senu notikumu, gluži anekdotisku — kā pagājušā gadsimta 30. gados iekritis kāds naudas viltotājs. Viņš ražo-**

jis tik meistarīgus pakal darinājumus, ka nevienam nav radušās aizdomas. Pat uzmetot pieclatnieku uz letes, tas skanējis gluži kā īstais. Tad kāds pievērsis uzmanību tekstam, kas sīkiem burtiem rakstīts uz maliņas. Viltotājs bija sajaucis himnas vārdu secību: «Svētī, Dievs, Latvijul». Gudrākie zēni reizēm iekrīt vismuļķīgāk.

— **Lai labi viltotu pieclatnieku, jābūt diezgan labām iekārtām, apmēram 300 tonnu preseī.**

— **Deviņdesmito gadu sākumā runāja, ka esot visai daudz viltotu 2 latu monētu.**

— No alvas, no mīkstajiem materiāliem. Tā nauda nāca no Polijas un bija diezgan labs viltojums.

— **Man nauda ir tikai maiņas līdzeklis, nepievēršu lielu uzmanību tam, ko veikalā pie letes saņem. Vai viltot naudu ir grūti?**

— Ja gribētu, es varētu uztaisīt tādu viltojumu, ka tikai spektrālanalizē atklātu, ka nauda nav īsta.

— **Bet vai tas neprasa lielu darbu un izmaksas?**

— Nē. Piecdesmit centu monētiņas varētu šķūnītī uztaisīt. Sagatave, attiecīga presformiņa un lielais Žanis (āmurs) — neko vairāk nevajag.

— **Ja poļiem bija gluži labi viltojumi, kā tos tomēr atklāja?**

— Ar spektrālanalīzi, izpētīt metāla saturu. Sudrabam ir sava skaņa, citiem metāliem tā nav tik izteikta. Tāpēc baznīcu zvaniem kausēja klāt sudrabu, lai iegūtu dzidrāku skanējumu. Tāda zvana skaņu tālu dzird. Bronza it kā skan, bet *netīri*. Ja pieclatnieku paņemt starp nagiem un ievibrē, tas dzīkst sekundes desmit.

— **Cik lielā vērtē pieclatnieks ir tagad?**

— Labā stāvoklī, bez skrāpējumiem, iesitumiem, ja vēl ir špigelglance — tas nozīmē, ka fons ir pulēts kā spogulis —, tad ap 120 eiro.

— **Bet sudrabs jau dabiski oksidējas.**

— Jā, gaisā ir sērūdeņradis. Tad jārestaurē, jābagātina virsma ar tīro sudrabu.

— **Kā rīkoties ar monētu? Mana vecāmam-teica: jātīra ar vilnas cimdu un pelniem...**

— Nē, nē, tas jau skrāpē! Ar ožampirtu būtu visvienkāršāk. Ar jūsu minēto tautas metodi daudzi baznīcas trauki ir sabojāti. Īpaši, ja tie taisīti no misiņa un pārklāti ar sudrabu. Ar pelniem, ar *Skaidru* sudraba kārtu nobrucina nost, bet misiņu jau vīns saed.

Jāņa Mikāna zeltkaļu darbnīcā *Kalvis* izgatavoti Triju Zvaigžņu ordeni.

Mākslinieks ir autors lata monētai *Lāčplēsim* un piedalījies citu Latvijas monētu radīšanā.

Jānis Mikāns kopā ar kolēģi Jāni Strupuli likuši pamatus Baltijā vienīgajai pastāvīgajai medaļu ekspozīcijai, kas kopš 2008. gada maija radusi mājvietu Dundagas pilī.

Atjaunojis arī Dundagas luterāņu baznīcas Svētā Vakarēdiena traukus.

Atnes man biķeri ar caurumiņiem — kā sietu. Vai nu no jālāpa, vai nu jātaisa no jauna.

— **Mūsdienās ir universālais tīrāmlīdzeklis kokakola...**

— Arheologi izmanto tomātus. Iegriež tomātā, ieliek monētu, un pēc kāda laika bronzas monēta skābes ietekmē kļuvusi tīra. Var arī izmanto skaidru ožampirtu.

— **Atgriezīsimies pie Dundagas pils un medaļu ekspozīcijas!**

— Telpas šķita piemērotas, daži priekšmeti jau bija. Kāpēc neizvietot paša un kolēģu darinātās medaļas?

— **Tā sadarbībā ar kolēģi Jāni Strupuli un Latvijas Medaļu mākslas klubu tapa ekspozīcija, ko pēc tam vairākus gadus pēc kārtas Pils dienās papildinājāt. Jūs arī varēja redzēt, kaļot akmeni — divas galvas pie pils ir liecība jūsu veikumam.**

— Domāju, kādu ieinteresēs akmens apstrāde... Dundagas puse ir pilna ar akmeņiem, te varētu tādu klasisko bruģi taisīt! Meliorācijas laikos akmeņi sastūti laukos kaudzēs.

— **Vai šim nolūkam nevajag pamatīgu apstrādi? Iekārtas?**

— Lielākā iekārta būtu pacēlājs un auto, kur akmeņus ielikt. Pārējais ir visai vienkārši. Dimanta zāģi akmeņi sašķelšanai tagad ir lēti.

— **Bet vienkāršāk ir likt gatavos ķieģeļi-šus.**

— Tikai to mūžs ir krietni īsāks. Rīgas bruģis kalpo gadsimtus. Tagad galvaspilsētā Krišjāņa Barona ielas dažos posmos liek īstos bruģakmeņus. Pilsētā tie ļoti iedersas. Asfalts ātri nosēžas, veidojas plaisas, bedres, un tas put!

— **Vecais bruģis Rīgā arī daudz ņemts ārā. Atceros, kā Lielajā Klijanu ielā izlauza, ej nu sažini, kur glītē akmeņi nonāca.**

— Gan jau dažu privāto māju pagalmos. Liels daudzums Rīgas zviedru bruģa aizgāja uz Sarkano laukumu Maskavā.

— **Un šur tur bruģim uzlēja asfaltu.**

— Jā, Gogoļa ielā. Mūsu vecpilsētās jau vēl bruģi var redzēt. Vēl viens ieguvums — pa īsto bruģi auto tā nevar paskriet, jābrauc prātīgāk. Asfalts vienmēr jāatjauno. Cita lieta bruģis — ieliec kabeli un uzliec akmeņus atpakaļ.

— **Jūsu sagādāta ir arī lielā vītņu prese pili Dundagas medaļas taisīšanai.**

— Nopirku no viena veca meistara. Tai gan nav pareiza uzbūve. Aplama vītne, ilgi nekalpos. Varētu uzlikt 50 tonnīgu presi, bet nebūtu tas efekts.

— **Alanda stāstīja par ieceri iekalt akmeni liecību par dakteri Juri Bāru, kas dzīvoja Dundagā un izdomāja mūsu rakstu valodai garumzīmi. Interesanti, ka viņa paša uzvārdā ir garumzīme.**

— Man tepat laukā ir liels akmens. Varētu tajā iekalt — pašu garumzīmi, nopulēt laukumu paskaidrojošam tekstam, un akmeni ir arī vieta, kur apsēties. Pēc tam akmens būtu jāpārvieto. Bet tas ir nākotnes jautājums.

— **Tūrisma informācijas centrā minēja, ka jūs varētu līdzdarboties Šlīteres Ceļotāju dienās.**

— Jāskatās. Ja būs brīvs brājadēlam, kas nesen pabeidza pieminekli Ēvaldam Valteram Kuldīgā, viņš varētu nākt talkā. Lai cilāt lielus akmeņus, vajag spēku, man jau mugura ir sabeigta. Jā, varētu padarboties ar akmeni, varbūt kaut ko arī kalt kaparā. Vai paņemt piķa podu un kalt sudrabu. Iecēp iekšā un ar īpašiem kaltiņiem kaļ. Meistari to sauc par cizelēšanu, latviski būtu kalnāšana.

— **Vai jūs aizvien daudz strādājat?**

— Mazliet. Ja gadās interesants pasūtījums. Dēlam piepalīdzu. Ja kādam meistaram kaut kas nav saprotams, tad paskaidroju.

Vide mums un nākotnei

Lielajā talkā

23. IV talka notika arī mūsu novadā.

Par Dundagas pagastu ziņo Andris Kojro

Lai gan internetā talcinieki nebija reģistrējušies, tomēr talka notika vairākās pagasta vietās. Jau iepriekš bija pieteikusies Entomoloģijas biedrība. Ieradās 5–6 cilvēki, sapos aļejas un arī diķmalu ap lielajiem kokiem, pavisam savācot vismaz 7 maisus ar atkritumiem. Ciemiņi galveno uzmanību pievērša dobumainajiem kokiem, kuri parasti diemžēl ir kā atkritumu tvertnes ar dažādu piesārņojumu, sākot no pudelēm. Atklājās, ka mūsu lielajos kokos tā īsti nav. Vairāk atkritumu viestalcinieki salasīja gar diķmalu.

Publiski izziņota bija talka pie Vīdāles skolas. Vīdālniekus var nosacīti dēvēt par uzvarētājiem, jo tur strādāja ap 20–30 talcinieku. Viņi posa krūmus, dzīvžogus, sagrāba vecās lapas, izlīdzināja mežacūku rakumus. Līdztekus skolas apkārtnē talcinieki darbojās arī Vīdāles centrā. Atsevišķi jāuzteic Ludeviku ģimene.

Pierādījās patiesība — tur, kur pēdējos gados cītīgi vāc atkritumus, to kļūst aizvien mazāk. Ceļa posmā no Pūču līdz Jaunbriežu mājām pirms gadiem varēja savākt divas mana auto kravas, šogad tur bija 2–3 reizes mazāk. Toties Ludeviki salasīja visai daudz.

Vērtējot skaitliski, nosacīti otrajā vietā ierindojās Jānis Mauriņš ar draugiem. Viņi

pie vecajiem Patērētāju biedrības veikalim nozāģēja lielu, vecu koku.

Jau ierasti, ka ļaudis talkas dienā sapoņ ceļmalu Valpenē un Tūļos, savukārt mūsu čaklais Dzintars Bumbieris — ceļa posmu Neveja–Būkalīti. Arī te maisu skaits ievērojami samazinās. Šogad bija tikai 7–8.

Silu ģimene tīrīja savu krasta daļu pie diķa. Diemžēl Dundagas diķis ir vieta, kas itin kā pievelk atkritumus...

Kopējais savākto atkritumu daudzums — 10 kubikmetri jeb viens pilns lielais kontainers. Citos gados bijuši divi trīs. Nedaudz cilvēku talkās rosījās jau pirms 23. IV. Atsaučība vērtējama kā stabila.

Par Kolkas pagastu stāsta Ilmārs Gleglu.

Pamatskolā talka notika jau otrdien (sk. *Zemes dienu!*). Bērni strādāja kopā ar pieaugušajiem, pavisam kādi 60 cilvēki. Talkas noslēgumu nosvinēja ar zupu, ko bija izvērtējušas bērnu darza pavāres. Mazirbes skola, cilvēku 20, savu apkārtni posa ceturtdien. Sestdien pa visu Kolkas ciemu strādāja apmēram 15 talcinieku. Apmēram tāds pats pulks talkoja Vaidē, cilvēku 10 bija Andra Antmaņa komandā Pitragā, Sīkragā ierasti aktīva bija Rasma Saknes kundze ar bērniem un mazbērniem un Rīgas Tehniskās universi-

tātes profesora Mārtiņa Kalniņa ģimene.

Talcinieki pavisam gar ceļmalām, jūrmalā un citās piesārņotās vietās savāca 250 maisus ar civilizācijas atliekām. Savukārt liedagā vēl

atsevišķi savācām apmēram tonnu lielgabārīta atkritumu — lielas riepās, kokus, kas aptinušies ar tīkliem, — kuģu lieko balastu.

Interesējās Alnis Auziņš

Visvīdāle pulcēja strādāšanai

23. IV čakli strādāja arī Vīdālē. Talku rīkoja biedrība *Visvīdāle*, par galveno strādāšanas vietu izsludinot Vīdāles skolas apkārtni.

Talkas dienā biedrības nosaukums bija īsti vietā, jo Vīdāles skolas dārzā piedalījās ne tikai Vīdāles centra, bet arī Muņū, Cirstu, Lejasvīdāles un Dūmeles iedzīvotāji. Uz talku bija ieradies un sevi vīdālniekiem piešķaitījis arī fotogrāfs Visvaldis Biezbārdis no Dundagas, kurš ne tikai cītīgi strādāja, bet spēja arī ieraudzīt un iemūžināt talkas skatus (sk. 12. lpp.).

Ar mums kopā talkoja arī ainavu arhitekta Ilze Iesalniece — meitene no Dūmeles ciema, kas atgriezusies no ceļojuma pa Jaunzēlandi. Lieldienās vīdālnieki tikās ar Ilzi. Viņa dalījās interesantajos ceļojuma iespaidos. Uzrunāta apskatīt skolas dārzu, Ilze uzreiz piekrita un deva padomu, kā veidot skolas apkārtni.

Skolas dārzu sakopa ap 20 cilvēku. Strādāja dūšīgi, it sevišķi zāģeri. Pārējie aizlīdzināja mežacūku rakumus, grāba vecās lapas, izzāģēja dzīvžogu, dedzināja zarus.

Visi, kas šogad viesojušies Vīdālē, ievēro, cik rūpīgi sakopta Vīdāles baptistu baznīcas apkārtnē un teritorijā pretī Vīdāles skolai. Paldies Artūra Stārķa ģimenei un Andai Bērzkalnei, kuri sāka talkot jau nedēļu iepriekš. Prieks, ka Vīdālē ir tādi cilvēki, kas

jau daudzus gadus šīs teritorijas kopj pēc savas ierosmes.

Talkas dienā sapos arī Vīdāles centra puķu dobes, kuras izveidoja jau pērn. To darīja Ilma Enzele un Ilga Kalnēja. Abas ar lielu mīlestību kopj puķu dobes visu gadu, kā arī pārsteidz vīdālniekus ar pašu veidotiem vides objektiem svētkos.

Ludeviku ģimene Kaļķupes ielejā pie *Andžaku* mājām savāca vislielāko atkritumu daudzumu — ap 30 maisiem. Biedrība pat nebija cerējusi uz tik lielu atkritumu daudzumu un bija kļūdījies, pasūtot maisu skaitu. Dažiem talciniekiem to pietrūka.

Pūču un Jaunbriežu iedzīvotāji sakopa ceļmalas un autobusu pieturas. Muņū ciema *Rozīšu* mājas iedzīvotāji sakopa gan ceļmalas pie savām mājām, gan Āžu kapus, tur izzāģējot vecos kokus. Iepriecinoši, ka vieni no čaklākajiem talciniekiem bija skolēni — Raiens, Kārlis, Marko un Anete.

Darba noslēgumu visi atzīmēja pie lielā, izcili garšīgās pupiņu zupas katla, par kuru bija parūpējies Kalniņu ģimene.

Paldies visiem! «Latvijai būt zaļai!»

Biedrība Visvīdāle

Zemes dienā

19. IV Kolkas pamatskola sadarbībā ar pagasta pārvaldi un Slīteres Nacionālo parku (SNP) rīkoja tradicionālo Zemes dienu, kurā skolēni kopā ar skolotājiem sakopa gan ciema teritoriju, gan daļu jūras krasta.

Kolkas ekoskolas koordinatore Aiga Ūdre pastāstīja, ka Zemes diena, kurā skolēni un skolotāji ciemā nā kāpās talko, sākusies jau vēl pirms mācību iestāde kļuvusi par ekoskolu. Talka Zemes dienā nav tikai apkārtnes sakopšana. Katru gadu skolēnus iesaista vēl citās nodarbēs, piemēram, kādu reizi gatavoti putnu būriņi. Katru gadu šajā laikā vāc arī makulatūru. Aiga ir koordinatore, bet viņa uzsvē, ka talku visi skolotāji rīko kopā.

«Paldies» skolotāja saka iedzīvotājiem, kas savus atkritumus izmet grāvmalā. Īpaši piemēslotas ceļmalas ir posmā starp Vaidi un Kolkā. Īstais paldies pienākas tiem iedzīvotājiem, kuri rūpējas par apkārtni un ir ieguvums mūsu novadam.

Direktore Antra Laukšteine kopā ar dabaszinātņu skolotāju Aiju Valciņu šoreiz Zemes dienā bija sagatavojusi virtuālo viktorīnu. «Šī gada ekoskolas tēma ir *Ūdens*. Tā kā mūsu ciems atrodas Baltijas jūras krastā un Zemes dienā sakopjam apkārtni, gribējām iepazīstināt ar problēmām, kas saistītas ar mūsu jūras tīrību. No rīta noskatījāmies divus video —

vienu par to, ka daļa Baltijas jūras ir mirusi, jo aizaugusi ar aļģēm, kam labvēlīgu vidi rada lauku mēslošana; otru par to, ka jūras tīrība sākas no mūsu virtuves un vannas istabas. Vislabākais tīrīšanas līdzeklis, ko tur lietot, ir citrons. Pēc tam katra klase pildīja interaktīvo viktorīnu. Tā bija sagatavota tīmekļa lapā, katra klase izmantoja telefonu ar internetu un atbildēja uz jautājumiem. Lielisks veids, kā sasaitīt telefona lietošanu ar mācīšanos. Skolēni bija zinoši», vērtēja direktore. Viņa uzteica arī čaklos makulatūras vācējus. Kopā savākti 1587 kg makulatūras, tas nozīmē, ka izglābts 21 koks. Vislielāko makulatūras daudzumu bija sagādājusi 8. klase — 1020 kg, no kuriem 990 kg savācis skolēns Artūrs Rundšteins.

Talkā skolēni no 1. līdz 5. klasei sakopuši ciema teritoriju, pārsvarā ceļmalas. 6. klase darbojās jūras krastā, kas ir aiz Zēņu diķa, un devās līdz Kolkasragam. Lielākie skolēni, mērojot 8 km garo ceļu no Vaides līdz Kolkas Priežu dabas takai, sakopa apkārtni un piedalījās dabas izziņas nodarbībā *Piekraste*,

kurā tuvāk iepazīstot kapas, to augus, dzīvniekus un piekrastes putnus. Dažādi ar dabas izpēti saistīti uzdevumi bija arī pārējiem skolēniem. Tā apvienotajai 2. un 3. klasei viens no uzdevumiem bija nosaukt trīs skujuņus, kas aug Priežu takas sākumā.

Skolotājas Daces Tindenovskas audzināmajai 2.–3. klasei talkā klājies pavisam labi, jo pēc tam, kad atrasts salauzts skūteris un televizora karkass, pārējos atradumus varēja tajos salikt un stumt, nevis nest.

9. klases skolēns Kārlis Runcis atzina, ka posmā gar jūru no Kolkasraga līdz Vaidei ir tīrāks nekā pašā ciemā. Viņa savdabīgākais atradums šoreiz bija jūras krastā izmesta, salauzta lāpsta. Pūsis secināja: «Zemes dienā izdarāms noderīgu darbu. Tas ir vērtīgi pašam ciemam un tā apkārtnē».

Ceturtklasniece Anna Jansone secināja, ka teritorijā, kuru sakopa viņas klase, bija ļoti daudz pudeļu un piemēslotas mežs. Annai ļoti patika palīdzēt dabai. Interesantākais bijis tas, ka viņu klasei pievienojies suns Džeks, ko vēlāk pie ugunsкура bērni cienāja ar zupas atliekām un desinjām.

Pasākums noslēdzās Priežu takā pie kopīga ugunsкура, uz iesma ceptām, čurkstošām desinjām un gardas biešu zupas. Tur vēl skolēni SNP Dabas izglītības centra vadītājas Andras Ratkevičas vadībā izspēlēja spēli *Tīra upe*. Pirmklasniekam Kārlim Jansonam, kurš

Zemes dienā piedalījās pirmoreiz, ļoti patika noslēgums. Neparastākais atradums viņa klasei bija skaista stikla pudele ar tievu kakliņu, apaļu vēderiņu un īpašu rakstu.

Diāna Siliņa

Putnu dienā

Putnu dienās Valdemārpils vidusskolā kopā ar Pūci un viņas draugiem piedalījās arī Dundagas vidusskolas 5. a klases skolēni Simona Krišjāne, Laura Rumpe, Aleksis Markuss Gorjunovs, Klāvs Alkšbirze, Megija Helēna Bandere un Krista Kučere.

Pasākumā piedalījās 12 komandas no visas Latvijas, un to atbalstīja a/s *Latvijas valsts meži*. Vispirms skolēni kopā ar ornitologu Kārli Milleru putnu būru darbnīcā gatavoja mājokli zīlītei vai strazdam. Konkurss komandām *Pūces briļļu meklēšanas ekspedīcija* nācās piedalīties dzeņu parlamentā, vārdzies dziesmu karos, putnu lidojumā, ballē baložu virtuvē, kā arī atpazīt putnu olas, knābju un kājas, iepazīt cielaviņas gudrības un spēlēt aklās visticinas. Acīgumu, prātu un veiklību varēja pārbaudīt 14 dažādās stacijās. Pagatavoto būri izliksim pie skolas.

Lienīte Iesalniece

No Zilajiem kalniem uz Zilajiem kalniem

19. IV agrā, lietainā rītā Aina Šleinere mūs ved uz Ogrī.

Lai cik neparasti tas izklausītos, braucam uz Zilajiem kalniem. Tā nu ir, ka mūsu Slīteres Zilajiem kalniem ir vārdi brāļi. Kad esam klāt, uzkāpjam 30 metru augstā skatu tornī. Pašķiras lietūs mākoņi, un saredzam Rīgas torņus. Pēc tam jau saulīte mūs ik pa brīdīm aplaimo visu dienu. Zilie kalni plešas 312 hektārus — tā ir Lielo Kangaru kalnu daļa, ko aizņem skujkoku meži. Mūsu Zilie kalni, Baltijas ledus ezera krasta līnija, ir ģeoloģiski vecākā Slīteres Nacionāla parka daļa, to relatīvais augstums ir 35–40 m, tos sedz platlapju meži.

Ogres Zilajos kalnos senatnē ir atradies pilskalns, tagad — iecienīta atpūtas vieta. Parkā ierīkotas slēpošanas, velobraucēju, nūjotāju un orientēšanās trases. Var izbraukt ar zirgiem un suņu pajūgiem ziemā un vasarā. Suņi, skaistie un atraktīvie dzīvnieki, ir

mūsu ekskursijas pirmā pieturvietā. Daļa mūšējo izbauda aizraujošu braucienu ar Sibīrijas haskijiem un Aļaskas malamutiem, kurus vada pieredzējuši mušeri — pajūgu vadītāji. Saimniekam, kam tas viss pieder, pavisam ir 16 suņi. Suņiem komandas dod inuītu valodā. Dzīvnieki ir sabiedriski un skaisti mūs sagaida rejt. Viņi gaida glāstus un cienastus. Dzīvnieki ir labi kopti, tiem ir pašiem sava frizētava. Kopš 2008. gada suņi piedalās sporta sacensībās visā Baltijā. Suņu pamatnodarbošanās ir piedalīšanās sporta, izklaidē un rehabilitācijas programmās invalīdiem, it īpaši bērniem.

Nākamā apskates vieta — Brīvības ielas gājēju posms, kas atveido Ogres upes tecējumu. Puķu dobes — stilizētas salas. Vērojam, kā plīvo lielākais, 5×10 metrus platais Latvijas karogs. Gājēju ielu noslēdz Jāņa Karlova

darinātā skulptūra *Sargātāja*, kas simbolizē tautas vienotību arī grūtībās. Pastaigājamijs pa 1966. gadā uzbūvēto lielāko gājēju lokveida tiltu Latvijā. Tas ir 94 metrus garš un 4,5 metrus plats un savieno Ogrī ar Pārogri. Paldies gidēm Ivetai un Laurai!

Entuziasts Jānis Buka 8 gados izveidojis kolekciju *Tehnika no pagātnes*. Tā sniedz ieskatu padomju laikos būvētajos automobiļos, velosipēdos un arī rotaļlietās. Vākumā ir 44 padomju vieglās automašīnas, no tām 38 ir darba kārtībā. Tālāk ir vesta no Moldāvijas. Ir arī 2 amerikāņu spēkrati. Pilsētas svētkos pa Ogrī lepmi brauc melns kadiljaks. Milzīgā angārā apskatām vēsturisku benzīntanku, auto numura zīmju kolekciju, gāzēto dzērienu aparātu, gludekļus, radioaparātus...

Vēl Pārogri apmeklējam dendroloģisko parku *Lazdukalni*, ko vietējie sauc arī par Špakovska parku. Tajā aug ap 400 krūmu un koku sugu. Ainava no skatu torņa uz Daugavu ir varena.

Trešais iedvesmojošais stāsts ir par jaunu uzņēmēju Linardu Libertu Ikšķilē. Viņš gata-

vo vīnus no bērzu sulas. Vīna pagrabā mūsu 46 cilvēku grupa tik tikko satilpst! Visapkārt mucas un pudeles. Vidū galds, glāzes, sveces. Romantiski. Vispirms mūs cienā ar bērzu sulu. Tad ar ziemeļu vīnu — sulai pievienotas upenes, kardamons un kanēlis. Īsts Ziemassvētku dzēriens! Kā pēdējo nogaršojam dzirkstošo dzērienu no bērzu sulas. Redzam arī video — kā ieurbj bērzā un iegūst sulu, kā no tās darina vīnu, kā Mārtiņš Rītiņš reklamē dzirkstošo dzērienu. Arī mēs esam sajūsmā. To apliecina pudeļu daudzums, kas no vīndara krājumiem pārceļo mūsu autobusā. Vīndaris priecīgi teic, ka dundadznieki esot bagāti. Uzņēmējs ar savu produkciju piedalās izstādēs, sadarbojas ar uzņēmumu *Madaras*. Trīs konteineri sulas aizceļojuši uz Taizemi. Vēlam veiksmi un atvadāmies.

Ceļš uz mājām paiet jau trībā, klausoties Ainas un Baibas anekdotes. Paldies Ainaī, kas mūs atkal iepazīstināja ar iedvesmojošiem ļaudīm! Tādi cilvēki Latviju ceļ saulītē. Tencinām arī šoferi Andri par iecietību un smaidu visos brīžos.

Ārija Jāvalde

Par zaļu pat vēl zaļāks

Sava prieka dēļ

10. klases skolniece Kristīne Ralle ir teicamniece, starpnovadu un valsts olimpiāžu, kā arī dažādu konkursu dalībniece. Viņa vada vidusskolas pašpārvaldi, dzied skolas korī un piedalās teātra sporta nodarbībās. Ir beigusi Dundagas Mākslas un mūzikas skolu (DMMS), bet turpina tajā slīpēt vijolspēli un klavierspēli, kā arī dziedāt ansambļi. Novembrī pievienojusies jauniešu deju kolektīvam *Dun-dang*. Kad ir laiks, piedalās jauniešu domē. Sākusi apmeklēt arī volejbola nodarbības, taču sapratusi — tam vairs laika neatliek!

Viņa saka: «Daru to visu sevis dēļ. Man patīk». Apbrīnojami, bet Kristīnei nav tādu mācību priekšmetu, kas nepatīktu. Vistuvāk viņai pie sirds ir mūzikas stundas, turklāt tām nav daudz jāgatavojas, jo mūzikas pamati jau apgūti DMMS, un latviešu valoda. Literatūrā traucējusi programma — jālasa fragmenti no daudzām grāmatām, bet tas apgrūtina uztvert visu daiļdarbu kopumā. Kristīnei prieks, ka Rūdolfa Blaumaņa novele *Raudu-piete* bija jāizlasa visa. Tā kā Kristīni interesē teātris, tagad viņa lasa grāmatas, pēc kurām iestudētas lugas. «Mani tik ļoti uzrunāja Lauras Grozas-Ķīberes *Equus* iestudējums Dailes teātrī, ka meklēju grāmatu — iestudējuma avotu. Lasītu to arī angļiski. Nesen izšķīrstīju Dailes teātra repertuāru, noskaidrojot izrādes, kas veidotas pēc grāmatām. No bibliotēkām Dundagā un Talsos esmu paņēmusi vairākas — *Piezīmju burtnīca*, *Kāds pārlaidās pār dzeguzes ligzdu*, *Trīs māsas*, *Lēnprātīgā un Idiots*».

Kas pamudina piedalīties olimpiādēs? «Skolas kontroldarbi un olimpiādes nav viens un tas pats. Labas atzīmes skolā vēl negarantē augstus rezultātus olimpiādēs. Tās savā ziņā ir zināšanu un spēju pārbaude. Vai varu arī citādāk izdomāt, nekā ierasts?» skaidro Kristīne. Pērn viņa izvirzīta un piedalījies valsts latviešu valodas olimpiādē, šogad — matemātikas. Pērn Kristīnei bija lieliski panākumi konkursā par Rūdolfu Blaumani. Balvā viņa kopā ar latviešu valodas skolotāju Intu Freiverti un citiem labākajiem konkursantiem un viņu skolotājiem saņēma braucieni uz klasika muzeju *Brakos*.

Pašvaldības piešķirto stipendiju mācībās labākajiem vidusskolēniem Kristīne novērtē atzinīgi: «Protams, mācos sev, bet ir patīkami par labu darbu saņemt atalgojumu. Tad ir arī lielāka motivācija censties».

Kristīnei ļoti patīk darboties skolas pašpārvaldē, īpaši izdomāt un rīkot pasākumus, kā arī tos vadīt. Meitene gan atzīst, ka grūti

atrast tādus, kas vēlas iesaistīties pašpārvaldē un tur rosīgi darboties. Tas motivē viņu pašu ieguldīt vairāk darba. Kristīnei nav žēl laika, ko viņa velta, piemēram, mājās gatavojot rotājumus kādam pasākumam.

Pašpārvalde pieturas pie skolas tradīcijām, cenšoties arī tajās ko pamainīt. Rudenī jau ierasti jāriko nakts trasīte vidusskolai. Ziemassvētku pasākums katru gadu ir līdzīgs, bet tomēr arī atšķirīgs. Nu jau vairākus gadus pašpārvaldes skolēni iestudē kādu uzvedumu un ar to uzstājas. Šoreiz bijis *Vakars ar Grinču*, sasaistot uzvedumu ar Ziemassvētkiem. Uz to rosinājis televīzijas raidījums *Vakars ar Renāru Zeltiņu*.

Šogad šķitīs, ka tradicionālā *Popiela* būs jāatceļ, jo pieteikti tikai pāris priekšnesumi. Taču tad saklausījuši — kāda māsa vai brāļa klasē vēl ko gatavo... Pacietība atmaksājusies. Uzstāšanās tiešām bijušas pārdomātas un precīzas. Žūrijai bijis grūti izvēlēties labākos. Gan Kristīnei, gan skolēniem bijis arī prieks par diskotēku pēc *Popielas*. Mazāko klašu skolēniem vajag diskotēku ar mūsdienu popmūziku, bet daudziem lielajiem tāda mūzika nemaz nepatīk. Ilgi domāts, lai sameklētu kopsaucēju. Kristīne bija pamanījusi, ka reizēm viņas vienaudži klausās 70.–80. gadu mūziku. «Tā arī nolēmām izmantot *zelta laika* latviešu un ārzemju mūziku. Izdevās! Piemēram, visi dejoja rokenrolu, cenzdamies atkārtot filmās redzētās kustības. Jaunieši bija sajūsmā! Neviens negribēja iet uz mājām. Arī vēlāk nāca klāt un jautāja, vai nevarētu būt vēl viena tāda diskotēka», stāsta Kristīne. Par mūziku lielais paldies Valdim Šleineram!

Vēl pašpārvalde ciemojusies Jauniešu dienās Nīcā, kur mūsējo mājas darbs bijis attēlot mākslas vingrotājus no Krievijas. «Nekādus trikus, ko nepratām, nerādījām. Mājas darbu izstrādājām ļoti radoši, visiem tas patika. Sadraudzējāmies ar jauniešiem no citām pašpārvaldēm», ar piedzīvoto dalās Kristīne.

Pašpārvalde sadarbojas ar skolotājiem.

«Mēs nezinām, ko vēlas skolotāji, un viņi nezina, ko grib jaunieši, tāpēc sagatavoju un parādīju priekšstādi par skolēnu vēlmēm pedagogiem. Skolotāji savukārt vēlējas, lai pašpārvalde organizētu kādu pasākumu par drošību. Ierosinājām skolēnus rīkot fotokonkursu. Iesaistījās gan nedaudzi», atceras pašpārvaldes vadītāja.

Tagad, pavasarī, jāsarīko dienas trase pamatskolas skolēniem. Vēl, iespējams, būs jāpalīdz pēdējās skolas dienas pasākumā.

Vidusskolas korī Kristīne dzied no 8. klases. Kaut gan mēģinājumi notiek pirms stundām rīta agrumā un ir grūti piecelties, meitene tajos piedalās, brauc uz skatēm un koncertiem, jo dziedāt patīk! Par došanos uz DMMS arī pēc skolas beigšanas Kristīne saka: «Ir ieguldīts tik daudz gadu darbs. Lai saglabātu iegūtās prasmes, dodos uz mūzikas skolu. Mājās reizēm nav motivācijas mācīties, bet, kad skolotājs ir blakus, tad ir citādi. Kādreiz mūzikas skolā vairāk darīju pienākuma dēļ — esmu tur iestājies, man tā jāpabeidz. Taisnība, man ļoti patīk spēlēt vijoli un to reiz arī gāju sevis dēļ, bet tagad, kad mūzikas skola absolūta, ir brīvāk», skaidro Kristīne. Vai viņa kādreiz uzspēlē arī ģimenes lokā? Jā — radi dažreiz to palūdz! Arī šajos Ziemassvētkos nospēlējusi kādu dziesmu.

Bez teātra sporta Kristīne laimā nevarētu iztikt. Varbūt vēl vairāk viņai patīktu spēlēt teātra iestudējumus.

Jau bērnudārzā Kristīne dejojusi tautas dejas, bet tad bijusi tik maza, ka gandrīz ne-

ko no tiem laikiem neatceras. Pērn meitene skatījies, cik skaisti jaunieši dejo, un ļoti priecājusies par viņiem un viņu panākumiem. Tā kā DMMS slodze samazinājusies, jo skola bijusi pabeigta, palicis brīvs laiks un Kristīne iesaistījies dejojānā — atkal savam priekam, un jauniešu kolektīvs ir ļoti jauks.

Pērn ik pa laikam Kristīne piedalījies arī jauniešu domē, šogad to dara aktīvāk. Bijusi arī uz tikšanos pasākumā *Kafija ar politiķiem*.

Kristīne atzīst, ka pati ir vairāk vērsta uz pilsētu, viņai vajag, lai apkārt būtu daudz cilvēku, lai būtu iespēja baudīt koncertus, kino un teātri. Toties Dundagas priekšrocība ir miers. Turklāt tā neatrodas pārāk tālu no Rīgas, un, ja gribas — pāris stundas ceļā un esi galvaspilsētā.

Meitene atzinīgi vērtē Dundagas vidusskolu. Skolēni spēj konkurēt ar pilsētu skolām un pat ģimnāzijām. Tie, kas aiziet pēc 9. klases, dodas mācīties uz kādu tehnikumu, nevis meklē labāku vidusskolu. «Šeit labi ir arī tas, ka cits par citu zina. Reizēm, protams, tas kaitina. Bet zina arī, ko no tevis gaidīt, kā tevi motivēt. Ja kādu brīdi palaižos, tad atgādina — tev kādreiz bijušas labākas atzīmes. Tad saku: «Nu labi, labi, saņemšos». Ļoti liels pluss ir bagātīgais pulciņu piedāvājums.

Ir daudz lietu, ko Dundagā vēl var darīt. Jāseko saviem mērķiem. Nevajag domāt tā — es to gribu, bet lai izdara kāds cits! Vai arī — kāda jēga kaut ko darīt, jo neviens jau to tāpat nenovērtēs. Dari to sevis dēļ!»

Diāna Siliņa, foto no Kristīnes Ralles albuma

Tulkojumi, teritoriālā reforma un pentakingi

Raksta nosaukums ir sarežģīts un ar zinātnisku pieskaņu. Nu ja, jo runa ir par 3 labākajiem vidusskolas zinātniskās pētniecības darbiem, kurus izvirzīja uz Kurzemes reģiona konferenci — 11. klases skolniece Evelīna Ķiršakmenes *Ārzemju daiļliteratūras tulkojumi jauniešu skatījumā* (Andra Grīvāne), Patrīcijas Stares *Reģionu attīstības un administratīvi teritoriālās reformas analīze un novērtējums* (Sarmīte Dinsberga), kā arī 12. klases skolniece Ditas Elīnas Silas *Minimālā mīnu skaita problēma pentakingu bloķēšanai* (Inese Ķiršakmene).

Evelīna un Patrīcija saņēma atzinību, bet Ditai bija gods savu darbu aizstāvēt arī valstī. Rakstīt darbu matemātikas sekcijā bijusi viņas izvēle, jo viņu saista matemātika. Darba tēmu ieteikusi skolotāja I. Ķiršakmene. Ditu īpaši rosinājis tas, ka tēma nav daudz pētīta. Bijis interesanti gan sākumā zīmēt, gan vēlāk rakstīt pierādījumus. Meitene zīmējusi rūtiņu burtnīcā, pēc tam to visu vēlreiz datorā.

Vispirms centos noskaidrot filologa ausij svešādos terminus — kas šajā gadījumā ir mīna un kas ir pentakingi? Mīna, pavisam vienkārši skaidrojot, ir viena rūtiņa, pentakingi — ģeometriskā figūra, ko veido 5 vienādi kvadrāti, kas savienoti ar malām un stūriem 90 grādu leņķī. Zīmēt nācies daudz — ir 94 pentakingu veidi, katram veida viens zīmējums 8x8 rūtiņu lielā kvadrātā. Divpadsmit pentakingi pētīti plašāk, tiem zīmējumi bijuši no vismazākā laukuma, kur tos ievietot, līdz laukumam ar 10x10 rūtiņām. Izmantojot mīnas, laukumā zīmējums izveidots tā, lai nevarētu tajā ievietot nevienas pentakingu. Dita teica, ka galvenais bijis

uz zīmējumiem balstīts pierādījums. Viņa atzina, ka nedaudz par šo tēmu varējusi izlasīt angļu valodā. Meiteni konsultējusi skolotāja. Dita domā, ka praktiski šo tēmu varētu izmantot matemātikas spēlēm.

Reģionā mūsu skolniece darbs matemātikas sekcijā bija vienīgais, taču to vērtēja pēc noteiktiem kritērijiem un izvirzīja uz Rīgu, valsts lasījumiem. Piedalīšanās Latvijas skolēnu zinātniskajā konferencē Latvijas Universitātē, aizstāvojot savu darbu un klausoties citos lasījumos matemātikas sekcijā, Ditai devusi jaunu pieredzi.

Diāna Siliņa

Tsziņas

Aprīlī turpinoties olimpiāžu laikam, Tal-su, Dundagas, Rojas un Mērsraga starpnovadu olimpiādēs un ģeogrāfijā labi panākumi ir 7. a klases skolniecei Annai Iesalniecei: latviešu valodā un literatūrā 7. klasēm 3. vieta (Māriete Pēterhofa), bet ģeogrāfijā — atzinība (Sarmīte Dinsberga).

Dzejoļi un rotaļas Kurzemītē

21. IV Kurzemītes zālē 1. grupiņas *Bitīte* skatuves runas konkursā piedalījās visas mazās *bitītes*, rosījās vabalītes Tipa un Pipa — Irina Jānberga un Guna Balode, kā arī prozas cienītāja Lielā vabole un dzejdaris Taurenis — Inga Apškrūma un Inese Veinberga.

Dzejoļi, ko bērni kopā ar vecākiem bija sagatavojuši, skanēja par pavasari, bitēm, kamenēm, pieneņi, dziedošo kurmi, vāverīti riekstu tirgū, slotu, rotu, otu, māmiņas mīlēšanu un klausīšanu. Kādam sanāca dziedāt alfabēts... Nemaz jau nav tik viegli uzstāties pilnas zāles priekšā, tas nekas, ka publikā tikai mammas un tēti, un varbūt vēl *Kurzemītes* vadītāja Ilona Onzule. Ja kāds ir nobijies un vairs neatceras ne vārda, palīgā steidz mamma. Bet tieši tāds jau arī bija viens no skatuves runas konkursa mērķiem — vingrināt prasmi uzstāties auditorijas priekšā. Mācoties izvēlēto dzejoļi, bērni papildināja arī vārdu krājumu, bet, klausoties citu uzstāšanos, trenēja prasmi klausīties.

Konkursu lieliski kuplināja rotaļas, kas bērniem ļoti patika, piemēram, pirms uzstāšanās bija jāizvingrina mēles. *Vienu rītu stību cirtu, citu rītu ripu situ; zviegtin zviedza zviedru zirgi Zvirgzdūpītes ziemeļos; strebi, strebi stipru pupu zupu, tad tu būsi stiprs*. Vai arī jūs varētu to visu raiti noskaitīt? Es neriskēju...

Bet vislielākais prieks *bitītēm* bija par ballīti. Kamēr mammas kopā ar Viju Freimani

grupiņas telpā vērtēja bērnu uzstāšanos, viņi Lielās vaboles un Taureņa vadībā atrisīti ballējās. Noslēgumā katram tika pa kādam titulam, kā *Draudzīgākais*, *Staltākais*, *Draiskākais*, *Modernākais*...

Paldies audzinātājām Irinai un Gunai par jauko pasākumu, bet māmiņām — par bērnu sagatavošanu!

Diāna Siliņa

Panākumi skatuves runā un teātra sportā

6. IV Kandavā Kurzemes reģiona skatuves runas konkursā 1. vieta vidusskolas audzēkņim Harijam Zviedram.

Apsveicam Hariju ar I pakāpes diplomu un viņa skolotāju Vēsnu Frišfeldi! Pavisam valsts mērogā piedalījās 398 runātāji no 1. līdz 12. klasei.

Dundagas Kultūras pils studentu komanda (trenere Vaira Kamara) apliecināja, ka vidusskolas laikā apgūtās teātra sporta iemaņas nav zudušas, 15. IV Iecavā apsteidzot mājiniekus un iegūstot II pakāpes diplomu. Komandu lieliski pārstāvēja kapteinis Kristis Iesalnieks, Raitis Bērziņš un Lora Egle un droši atbalstīja Alise Jurča (11. klase), aizstājot Baibu Leskovsku, un Kristīne Ralle (10. klase), kura būs komandas sastāvā, ja mūsējie pārstāvēs novadu skolu un jauniešus teātru parādē Liepājā. To uzzināsim, kad tiesneši apkopos visu valstī spēlējošo teātra sporta komandu iegūtos punktus.

Vaira Kamara

Atpakaļlaiks

Dundagas luterāņu baznīcai 250

Turpinājums. Sākumu skatīt iepriekšējā numurā!

Turpinājuma pirmais fragments pasen nonācis kolēģes Diānas Siliņas rīcībā. Tā ievirze liecina par noskaņojumu lielā daļā latviešu Piektdiņā. Starp citu, uzzinām arī par «sieviešu krēsliem». Pavisam citāds raksturs ir publikācijām gan krietni pirms lielās tautas viļņošanās, gan pēc — 20. gs. 20–30. gados.

Šogad jubilāri līdztekus dievnamam ir arī divas šajā reizē pieminētas personības — Janis Rozentāls un Ernests Dinsbergs. No avīzraksta uzzinām par Rozentāla gleznes iegādi, arī draudzes spriedumus. Pagājis vesels gadsimts, bet tā vien šķiet, ka domāšanā nekas daudz nav mainījies... Interesanti arī, ka publikācijās atspoguļojas četri dažādi darba nosaukumi: *Kristus parādās sievietēm pie kapa*, *Kristus augšāmcelšanās*, *Augšāmcelšanās un Lieldienu rīts*.

Ieejot Dundagas baznīcā, nez vai liksies, ka tā būtu Dieva nams, drīzāk tā līdzinās elku namam, kur iekšā to tēli, kam «tā vara» ir bijusi ļaudis kalpināt un mocīt, lai draudze tos pielūdz. Vispirms katram krīt acīs liels marmora piemineklis, kas stāv pretim altārim tā, ka no visām baznīcas malām nemaz nevar altāri saredzēt. Dievgaldniekiem un citiem, kas grib pie altāra tikt pa dievkalpošanas laiku, liela grūstīšanās, līdz var pieiet tur klāt. Otrs piemineklis, tikai mazliet mazāks, atrodas pretim sieviešu krēsliem. Bez tam baznīcas sienas mudžēt mudž no ģimju notēlojumiem, kur visi ir Dundagas bijušie «valdnieki» nobildējumi, netrūkst pat tā briesmīgā ļaužu mocītāja nobildējums, kas ar sava muižas pārvaldītāja Freija palīdzību ļaudis visādi spīdzinājis un pazīstams tautas atmiņā ar vārdu «trakais kungs». Ieraugot baznīcā šo mocītāju tēlus, katrs atmin viņu darbus, kuri izaug ienaidā pret viņiem, tad, protams, no svētuma nav ne vēsts. Viens no agrākiem mācītājiem tikai tamdēļ dabūja atstāt Dundagu, ka gribēja, lai barons pavēlētu visus šos tēlus no baznīcas izņemt. Tagadējais mācītājs Moltreht k-gs neliekas par to nemaz zinot, bet tikai sludina no kanceles, ka Dundagas draudze dziļi «grēkos krituse» un lai tā, kamēr vēl nav par vēlu, steigās atgriezties. Un vai tā nav draudzes samaitāšana, kad nostāda viņai priekš pielūgšanas to tēlus, kas viņu tēvus un tēva tēvus tik mežonīgi mocīja? Vai nederētu Konsistorijai un mācītājiem labāki gādāt, lai nenotiktu tāda baznīcas apgānīšana, nekā izdot ļoti vāja satura lapiņas, kas māca, lai strādnieki ar pacietību panes savu grūto likteni un lai mierīgi nogaida, kad viņiem no «augšienes» tiks piešķirti atvieglinājumi, kamēr «augšienei» nemaz netiek šķirties no savām laimes dienām.

Nepaklausīgais

Pēterburgas Avīzes, 1905. gada 30. jūnijs

.. Teodors Niegliņš ir pirmā pulciņa *Dzirkstele* priekšstāvis no 1900. gada 20. jūnija. Proklamāciju izsviedējs Dundagas centra baznīcā: 1902. gada 25. decembrī (dienā) *Miers virs zemes* un 1903. gada 24. decembrī (vakarā) *Baznīca un sociālisms*.

Kubalu skolas-muzeja materiāli — KSM 1061-Rd, Žanis Zumbergs. Īsas biogrāfiskas ziņas par Dundagas revolucionāriem 1905.—1907. gada revolūcijas periodā

No Dundagas ev. lut. baznīcas hronikas

1859. 6. X iesvētītas Dundagas baznīcas ērģeles. Tās būvējis Ernesta Dinsberga brālis Ansis Dinsbergs (1817–1893). Ērģeļu klaviatūra ir 4 oktāvu apjomā, tām ir 15 registri, 2 manuāli un pedālis. Ērģeles remontētas 1899., 1921., 1992. gadā.

Kubalu skolas-muzeja materiāli

Dundagas baznīcas un mācītāji

Sakarā ar baznīcas 170 g. pastāvēšanas un mācītāja E. Villes 25 g. amata svētkiem.

Dundagā bijusi baznīca jau pirms vācu ienākšanas: jau 1160. gadā dāņi uzcēluši baz-

nīcu Šlīterē. Kad ieradusies vāci un D. Grēningens 1242. gadā uzcēlis Dundagas pili, tanī iekārtota pils baznīca. Šai baznīcā kopš 1830. g. dievkalpojums vairs nenoturēja. 1872. gadā tā līdz ar pili nodega. Pili gan pēc tam uzcēla no jauna, bet bez baznīcas. Trešā pēc skaita baznīca Dundagā uzcelta 17. g. simtenī 5 klm no Dundagas centra, Āžu muižā. Tā bijusi koka celtne un kalpojusi latviešu draudzei. 1766. gadā Dundagas barons Kārlis Osten-Sakens uzcēlis tagadējo mūra baznīcu. 1882. gadā atjaunota baznīcas iekšpuse, 1897. g. uzcelts tagadējais tornis, 1934. g. baznīca pamatīgi remontēta no ārpusē, 1935. g. tāpat remontēta iekšpuse. No vecajiem laikiem Dundagas baznīcā glabājas vērtīgas senlietas. Zviedru ķēniņa dāvinātā pirmā latviešu Bībele, vecs katoļu laiku lūgšanas sols, divas 17. gadu simteņa misiņa kristāmās blodas, dažādi koka tēli. No jaunlaiku vērtībām jāmin 1912. gadā iegādāta mākslinieka J. Rozentāla altāra glezna *Lieldienu rīts*. Dundagas drau-

• Centrā krucifikss — Rozentāls gleznu vēl nav uzgleznojis.

Attēls no Latvijas Nacionālās bibliotēkas projekta Zudusi Latvija.

dzes mācītājs kopš 1920. g. apkalpo arī Ģipkas draudzi (pirms tam to darīja Irbes mācītājs). Kad dibināta pirmā Ģipkas baznīca, nav zināms. Tagadējā mūra baznīca uzcelta 1860. gadā. Dundagas tagadējā mācītājmuiža dibināta ap 1770. gadu. Agrākā mācītājmuiža bijusi Vecmuižas ciemā.

Par mācītājiem Dundagas draudzē bijuši: Hermanis ap 1550. g., G. Fikars, Ulrichs, Drummelis, Nāgelis, A. Braunšveigs, B. Bāndendiks, J. Višmanis († 1697), K. Hartmanis, J. Bankavs, J. Hugenbergs, U. Cimmermanis, J. Cimmermanis, G. Rode, K. Glēzers (1830–1873), K. Blūms, R. Krauze, A. Moltrehts (1891–1919, nogalināts no lielniekiem), un tagadējais mācītājs E. Ville — no 1921. g. (pirms tam Irbes draudzē). Daži no šiem mācītājiem pazīstami literatūras druvā. Tā, piem., J. Višmanis sarakstījis un tulkojis garīgas dziesmas. Vecajās dziesmu grāmatās tās apzīmētas ar šifru: J. V. P. D. (*Johann Višman Pastor Dondangen*). Viņam bez tam pieder sevišķs gods, ka viņš izdevis latviešu dziesmu valodai pirmos likumus — pirmo latviešu poētiku (dzejas mācību) *Nevācu Opites jeb īsa pamācība latviešu dzejas mācībā*, kura iznākusi Rīgā 1697. gadā. Grāmatas priekšvārdā tās autors raksta, ka viņš nekā cita nav gribējis, kā tikai Dievam godu dot un latviešu dziesmu draugiem pasniegt kādas īsas ziņas. Grāmata vairāk kā 200 lappuses bieza.

Pēc Višmaņa jāmin J. Bankavs († 1725), kurš kļuvis tālu pazīstams ar savu lielo sprediķu grāmatu *Latviski svētdienas darbi*. Šī sprediķu grāmata iznākusi Karalaučos 1725. g., 870 lappuses bieza, un piedzīvojusi 10 izdevumus. Bez tam 1721. gadā Bankavs sacerējis

vācu valodā stāstu dziesmu par Dundagu. Šo dziesmu Krišjānis Valdemārs, students būdams, izdevis no jauna ar piezīmēm un pielikumu 1855. g. Tad vēl jāpiemin 1772. gadā Dundagā dzimušais U. E. Cimmermanis († 1820), kuram pieder gods, ka viņš sarakstījis pirmo latviešu literatūras vēsturi (1812). Šī literatūras vēsture aptver latviešu literatūras hronoloģisku (ne kritisku) apskatu no N. Ramma (1530) līdz Ģirgenšonam (ap 1810). Viņš daudz rakstījis arī par šejienes skolu u. c. jautājumiem. Šeit, Dundagā, darbojies kādu laiku kā mājskolotājs J. Braunšveigs, kas bijis ideālais Baltijas vācu mācītājs. Viņš vēlējies «latviešu tautu līdz pat pēdīgam kalpināt par priecīgu uzcelt uz avižu lasīšanu un avižu ņemšanu», izdevis laikrakstu *Draugs un Biedris*, kas bijis simpātiskāks vācu mācītāju izdots latviešu laikraksts (1866–1869), ar pielikumu *Bērnu pastinieks* (pirmais latviskais bērnu laikraksts, kuru viens pats pierakstījis E. Dinsberģis). Sarakstījis katķismu mācību un dažādas mazas grāmatīņas ar bildēm. Vēl no Dundagas mācītājiem jāmin K. Glēzers, kura laikā atvērta pirmās Dundagas skolas. Pirmajā no tām, 1838. g. atvērta Kubeles skolā, viņš iecēla savu kučieru E. Dinsberģi par skolotāju.

Dundagas draudzes mācītājs Edgars Ville nākošā svētdienā svinēs 25 gadu mācītāja amata jubileju. Dzimis 1884. gada 9. janvārī,

16. jūlijā vakarā brauca līķiem pretī līdz robežām, kas ir 12 verstis attālu no lielās muižas. Saulei zemē ejot, sagaidījām līķus, vadītus no Ārlavas cien. mācītāja Urbāna kunga. Uz robežas, apakš godavārtiem apturēja līķuratus, līķukastes aplika ar zaļiem kroņiem un tad brauca tālāk projām uz Dundagu. Kādas 5 verstes priekš Dundagas pagasta vecākais bija nolīcis 50 vīrus ar lāpām, ko, kad klāt piebraucām un jau puslīdz tumšs bija palicis, uzreiz aizdedzināja un tad gāja 25 katrpus ceļa priekš un blakām tiem līķuratiem. Lāpām papriekš gāja katrpus ceļa viens karoga nesējs. Jo nācām pret Dundagu, jo palika tumšāks, un ļaužu bija tik daudz gar ceļa abējām malām, ka tikko tai ceremonijai bija rūmes pa vidu uz priekšu iet. Versti priekš Dundagas sāka zvanīt ar visiem baznīcas pulksteņiem. Bet tas izskatās sēri, kad tumšā vakarā tāds lāpu gaišums pa gaisu viļņojas, uz priekšu iedams, pulksteņi zvana un ļaužu pulki ka čum vien iet gar ceļmaļiem, to tikai tas var sajēgt, kas to redz. Baznīcas priekšā pie godavārtiem apstājās karogu un lāpu nesēji, un līķurati, kad zārku nolika apakš godavārtiem, mācītāji un dziedātāju koris nostājās priekšā. Dziedātāji dziedāja kādus pērsus no tās dziesmas *Bez bēdām labu nakti*. Tad Dinsberģis, priekšā stājies, visu dundznieku vārdā līķus saņēma ar sirsniņiem vārdiem, kurās izsacīja pateicību par tām dažkārtīgām labdarišanām, kas šiem caur aizgāju nākušas.

Ar tiem pēdējiem pērsiem no tās dziesmas *Bez bēdām labu nakti* līķus ienesa baznīcā. Ārlavas cienīgs mācītājs Urbāns k. priekš altāra runāja dedzīgus vārdus par veca aizgājuša cienīga kunga ļaužu mīlēdamu dabu, labsirdību u. tīpr.

Piektdien, tai 19. jūlijā, bija viņa bērnu diena. Pulksten 11 priekš pusdienas sapulcējamies atkal baznīcā, kas ar svecēm un lampām bija apgaismota. Pēc bērnu dziesmas Ārlavas cien. mācītājs uz kanceles turēja bērnu runu, kurā izstāstīja aizgājuša lielkunga dzīves gājumu un ar pie sirds ietamiem vārdiem pieminēja viņa novada kopšanu un gādāšanu par ļaužu laicīgu un garīgu labklāšanos. Tās divi verstes līdz Vācu kapiem līķi tapa nestin aiznesti. Arī pie kapa tapa atkal runas turētas un dziedāts. Lai dus Dieva mierā un lai saņem tur to algu par tiem labumiem, ko šeitān saviem novada ļaudīm darījuši.

Baltijas Vēstnesis, nr. 44, 1874, 345., 346. lpp.

No Dundagas

Svētdien, 15. jūlijā, vietējā baznīcā iesvētīja jaunu altāra bildi — Kristus parādās sievietēm pie kapa. Šo bildi ir gleznojis pazīstamais mākslinieks J. Rozentāls. Mākslinieks ir strādājis ilgāku laiku pie šī darba un nav to gleznojis pēc parastām altāru bilžu šablonām. Nevajaga nemaz lielu mākslas pazinēju, lai pazītu, ka tas ir īpatnēja latviešu mākslinieka darbs. Ar sava stila vienkāršību un izjusto izturēto kompozīciju tā atgādina slavenā somu gleznotāja Edelfelda darbu *Kristus un Magdalena*. Gleznā dominē tumšas krāsas; altāra iedobumā tā netiek pietiekoši apgaismota, tālab arī zaudē daudz no sava skaistuma. Bilde maksā 1100 rbl., ko pa lielākai daļai sametuši draudzes locekļi. Raksturīgs ir mūsu māmiņu, galveno baznīcas apmeklētāju, spriedums par altārbildi: «Kas tā pa bild, nav ne apzeltis, ne kā, pa to jau desmet rubel nav vērts dot.»

Jaunā Dienas Lapa, 1912, nr. 167

T. Dzintarkalns. Gabaliņi no manas dzīves jeb kāda puslatvieša un mazcilvēka dzīves stāsts

.. Pret pareizticību visstingrāki pretī nostājās Dundagas mācītājs Krauze ir baznīcā, ir braukādams pa mājām! Viņš pat par tālu bij aizrāvis. Krauzi apsūdzēja pie tiesas par pareizticības zaimošanu, piesprieda cietuma sodu, ko viņš 4 mēnešu laikā Jelgavā izcieta, un vēlāk izraidīja no Baltijas guberņām. Viņš varēja sludināt Iekš-Krievijā, bet Krauze aizbrauca uz Vāciju un tur Lagšos dabūja mazu draudzīti.

Skrīnis, nr. 7, 1996

Par publikāciju rūpējās Alnis Auziņš

Paldies Kubalu skolas-muzeja vadītājam Ivaram Abajam par atbalstu publikācijas sagatavošanā.

Raibs kā dzeņa vēders

Kokļu koncerts Kolkā

4. V. Latvijas neatkarības atjaunošanas 26. gadadienā, plkst. 13.00 Kolkas, Dundagas, Ģipkas un Rojas dievnamos vienlaikus skanēja kokles, apliecinot Latvijas skaistumu un to, cik trausla kā maigā kokles skaņa ir neatkarības robeža. Visi koklētāji plkst. 18.00 piedalījās noslēguma koncertā Kolkas tautas namā.

Pirmoreiz koncertakcijā Ziemeļkurzemē dažādu Latvijas novadu koklētāji vienoties pērn. Skaistās ieceris autore ir Dundagas Mākslas un mūzikas skolas Kolkas mūzikas nodaļas koklētāju ansambļa vadītāja Dzintra

Tauniņa. Šoreiz uz mūsu pusi ciemos bija atbraukuši ansambļi un solisti no Rīgas, Balložiem, Iecavas, Madonas, un viņiem pievienojās mājinieki.

Vakara koncerts tautas namā izskanēja

Baznīcu nakts

Baznīcu naktī 10. VI durvis būs atvērtas vairākiem dievnamiem.

Dundagas evaņģēliski luteriskajā baznīcā

Plkst. 17.50–18.00 zvani, 18.00–19.00 lūgšanas, sarunas, baznīcas apskate, 19.00 Mārtiņa Lutera *Galda runas*, 20.00 Tezē lūgšana, 21.00 noslēgums.

Mazirbes evaņģēliski luteriskajā baznīcā

Dievnams atvērts no plkst. 18.00 līdz 24.00. Atbraucot uz Mazirbi, sastapsiet draudzes cilvēkus, kuri labprāt pastāstīs par baznīcas vēsturi, draudzi, padalīsies ar stāstījumiem no *sērijas* «Stāv rakstīts», mācītājs atbildēs uz jautājumu «Kam man dievkalpojums?» un arī citiem vaicājumiem. Vienosimies Tezē lūgšanās.

Kolkas evaņģēliski luteriskajā baznīcā

Plkst. 18.00 dievnama individuāla apskate, sarunas, lūgšanas. Plkst. 20.00 «Teiciet To Kungu ar slavas dziesmām!» (Ps 147:7) Slavēsim kopā ar Kolkas mūzikas skolas nodaļas un tautas nama koklētāju ansambli.

Plkst. 21.00 Tēvreize. Plkst. 22.00 «Dziediet viņam slavas dziesmu!» (Ps 47:8) — Tezē dziedājumi. Plkst. 23.00 lūgšanas klusumā, sveču aizdegšana. Plkst. 23.30 noslēgums.

Ģipkas evaņģēliski luteriskajā baznīcā

Dievnams atvērts no plkst. 11.00 līdz 24.00. Apskatāma Talsu mākslinieku — Gunas Millersones, Andra Vītola un Modra Sapuna — darbu izstāde. Mākslas darbus varēs arī iegādāties. Plkst. 14.00 tikšanās ar izstādes autoriem pie kafijas tases. Plkst. 17.50 baznīcas zvanu skaņas. No plkst. 20.00 līdz 20.30 sveču aizdegšana kapsētā. Plkst. 20.30 draudzes priekšnieka Valda Randes stāstījums par baznīcas vēsturi. Plkst. 21.00 draudzes mācītāja Armanda Klāva lūgšana. Plkst. 22.00 Valdemārpils mūzikas skolas audzēkņu koncerts. Uzstāsies akordeonisti Kārlis Alberts Dzenis un Tomass Šeja, ģitāru spēlēs un dziedās Pauls Grīnfogels, klavieres spēlēs ansambļa vadītāja Gunta Vecvare.

Dundagas evaņģēliski luteriskās baznīcas 250 gadu jubileju svinēs 29. V plkst. 11.00.

Dievkalpojumā piedalīsies Liepājas diecēzes bīskaps Pāvils Brūvers. Par ilggadīgu un uzticamu kalpošanu Elmai Zadiņai pasniegs baznīcas apbalvojumu *Uzticības vairogs*.

Durvju labirints Kubalu skolā

Muzeju naktī 21. V jau ierasti durvis vērš arī Kubalu skola – muzejs (KSM).

Šī īpašā nakts jau 12. gadu piedāvā apmeklētājiem vērt muzeju durvis vēlākā vakara stundā kā ierasts. KSM 21. V gatavojas uzņemt ciemiņus no plkst. 19.00 līdz 22.00.

Muzeju nakts tēma ir *Durvis*. Mēs piedāvāsim piedalīties spēlē *Durvju labirints*. Plkst. 19.00 sāksim vakaru ar ieskatu tā gaitā un stāstu *Kam Dinsbergs ver durvis*. Tos, kas muzejā viesosies pirmo reizi, muzeja darbinieki īsumā iepazīstinās ar skolas-muzeja vēsturi un galvenajām personībām, lai dotu iespēju veiksmīgi tikt galā ar pārbaudījumiem.

Spēle ilgs aptuveni 2 stundas. Tās laikā varēsiet iepazīt muzeju un tā apkārtni, pārbaudīt savas zināšanas, atjautību, kā arī vēribu. Spēlē varēs piedalīties pa vienam vai nelielās komandās, lai radītu sacensības garu.

Pēc visu maņu izvingrināšanas un prāta izkustināšanas pienākas laba atpūta pie karstas tējas krūzes un gardiem speķa raušiem no skursteņnama maizes krāsns.

Spēles rezultātus apkoposim un publicēsim muzeja interneta lapā www.kubalmuz.lv.

Marta Ratkeviča, KSM vecākā speciāliste

kā svētku dienas vainagojums, bez kura neatkarības atjaunošanas diena jeb, kā to plašsaziņas līdzekļos daudzina, Latvijas otrā dzimšanas diena mūsu novadā būtu nepilnīga. Sākumā — valsts himna, pēc tās klausītāji un arī paši dalībnieki varēja iepazīt kolēģu sniegumu. Katrs ansamblis iepriecināja ar pāris skaņdarbiem, bet vairāki muzikāli priekšnesumi izskanēja visu koklētāju izpildījumā. Vakara gaitā dzirdējām gan tautasdziesmas, gan Raimonda Paula, Valta Pūces, Jāņa Lūsēna, Valda Zilvera un Emīla Dārziņa kompozīcijas. Savdabīgi kokļu skaņās bija dzirdēt gan *Melanholisko valsī*, gan tādas pazīstamas melodijas kā *Zilie līni* un *Vēju stundā*. V. Pūces *Vēju mātē* bija saklausāma vai pati Kolkas jūrmala, kad tur plosās vētra, kas īpatnēji kontrastēja ar neparasto mieru, kāds tobrīd valdīja jūrā.

Ar neapbruņotu aci bija pamanāma visu dalībnieku pilnīga atdeve muzicējot, bet atsevišķu skolotāju kokles spēle atstāja pat dejisku iespaidu — tik līgani un vijīgi kā baletā kustējās rokas. Rīgas ansambļa vadītāji Ivetai Tauriņai bija *paņēmušās* līdzī Kārļa Skalbes *Mazās piezīmes*, kuru fragmenti ļoti labi iederējās vakara kopskaņā.

Dzimtenes mīlestība ir ikdienā un pamazām audzējama, un jaunie koklētāji neapšaubāmi iet šo ceļu, piedaloties mēģinājumos, uzstājoties koncertos, reizēm arī mērojot visai tālu ceļu līdz tam, kā šoreiz madoņnieši.

Paldies visiem par radīto svētku izjūtu, vispirms Dzintrai, visiem sagaidītājiem dievnamos, visiem un mājiniekiem kolciniekiem!

Alnis Auziņš

Alda Pinkena foto

Kolkas Jūras Zvaigznes Dievmātes Romas katoļu baznīcā

Plkst. 18.00 Svētā Mise, plkst. 19.00 Vis-svētās Jēzus Sirds godināšana, plkst. 19.30 baznīcas apskate, plkst. 21.00 kopīgā lūgšana *Tēvs mūsu*, lūgšana par Latviju, plkst. 22.00 «Nāciet, *dziedāsim Kungam* ar prieku!» (Ps 95:1), slavēšana ģitāras skaņās, plkst. 23.00 Adorācija sveču gaismā. Lūgšanas klusumā, plkst. 23.30 aizlūgumi, pateicības caur Vis-svētās Jaunavas Marijas Rožukroņa lūgšanu. Noslēgums.

Dundagas baptistu baznīcā

Dievnams atvērts no plkst. 17.00 līdz 24.00. Plkst. 18.30 draudzes prezentācija. Svētdienas skolas bērnu uzvedums un dziesmas. Mācītāja uzruna. Kopdziedāšana un lūgšana. Plkst. 19.15 kopīga sadraudzība pie tējas un kafijas. Plkst. 20.00 E. Vikmaņa solokonzerts *Cilvēks, kurš varēja būt slavens...* Plkst. 22.00 vakara lūgšanas un pārrunas.

Priekā Vēsts

Dundagas draudzes telpas atvērtas no plkst. 19.00 līdz 24.00.

Dzintara Čičas solokonzerts

4. VI plkst. 19.00 Kolkas tautas namā soloprogrammā *Dvēsele vaļā* koncertēs iemīļotais čigānu izcelsmes latviešu dziedātājs Dzintars Čiča. Šī būs mūziķa pirmā programma pēc atgriešanās no Lielbritānijas, kur mākslinieks dzīvojis pēdējo pusotru gadu.

«Ikvienam, īpaši jau muziķiem, ir vajadzīga radošā pauze, lai spētu izvērtēt paveikto un izvirzīt jaunus mērķus. Es meklēju mūzikā dziļāku saturu un nu esmu to atradis. Jauno soloprogrammu gatavoju veselu gadu un beidzot varu teikt — mana dvēsele ir vaļā un es vēlos dalīties savās izjūtās ar saviem klausītājiem», izsludinot jauno koncerttūri, saka Dzintars Čiča.

Skanēs gan iemīļotās dziesmas, gan jaunumi, Raimonda Paula skaņdarbi, kas solista dvēselei ir sevišķi tuvi, kā arī čigānu tautasdziesmas, kas tik īpaši skan tikai un vienīgi Dzintara Čičas izpildījumā. Katrai programmas dziesmai ir būtiska saikne ar mākslinieka paša piedzīvoto. Kopā ar solistu koncertā muzicēs instrumentālā grupa pianista Anatolija Livčas vadībā.

Vērts redzēt

22. IV Dundagas pilī rādīja režisora Renāra Vimbas filmu *Es esmu šeit* — Berlīnes starptautiskā kinofestivāla konkursa programmas *Generation* kategorijas *14plus* galvenās balvas, *Kristāla lāča*, ieguvēju. Iespaids par filmu dalās divi jauni cilvēki: Marta Freimute un Viljams Jānbergs.

Marta: — Kad bijām ar mammu un lielo māsu Moniku aizbraukušas uz Ventspili noskatīties filmu *Dāņu meitene*, mani ieinteresēja filmas *Es esmu šeit* reklāma. Tai, pirmkārt, aktuāls sižets par to, ka māte aizbrauc strādāt uz ārzemēm un atstāj bērnus Latvijā, sākumā sūta naudu, pēc tam vairs ne. Otrkārt, spēlē aktieri, ko nebiju redzējusi Latvijas seriālos.

Filmu noskatījās ar interesi. Galvenā varone Raja ir gandrīz mana vienaudze, varbūt gadu vecāka. Aprīņoju, kā viņa varēja uzņemties rūpes par brāli, saplānot finanses, nomirušo omīti aprakt dārzā, nerīkojot bēres. Meitene spēja saplānot visu: nopirkt produktus, pagatavot ēdienu, izmazgāt drēbes. Kad uzzināja, ka uzvarot angļu valodas olimpiādē, ir iespēja iegūt par brīvu biļeti uz Angliju, ļoti saņēmas, jo vēlējās aizbraukt pie mammas. Tā bija spēcīga motivācija, lai vairs nekavētu skolu un neatlaidīgi mācītos.

Man liekas, ka es ar to visu netiktu galā, jo ir grūti, ja blakus kāds par tevi mazāks un nav pieaugušo līdzās. Raja ir ļoti stipra meitene. Asarām viņa ļāvās tikai tad, kad viss bija beidzies: omīte mirusi, brālis aizvests uz bērnunamu, izlaidums pagājis, biļeti uz Angliju dabūjusi.

Darbība norisinājās Latgalē, taču latgaļu valoda skanēja tikai autobusā, aktieri runāja literārajā valodā. Tas tāpēc, ka cilvēki izbrauc no visas Latvijas, ne tikai Latgales.

Man ļoti patika dabai skati.

Viljams: — Afišu ieraudzīju tajā pašā dienā, kad filmu bija paredzēts rādīt. Pamanīju, ka tajā spēlē man pazīstams aktieris Edgars Samītis, brīvs laiks man bija, aktietes cena bija adekvāta. Turklāt tā bija latviešu filma. Jāpaskatās, ko viņi uzņēmuši!

Filma bija diezgan skarba un skumja. Tā attēloja dzīvi, kāda Latvijā ir. Vecāki aizbraukuši uz Angliju vai citviet ārzemēs, bērni palikuši... Tas lika aizdomāties, cik smagi palikušajiem, ja daļa ģimenes aizbrauc.

Man patika gan aktierspēle, gan neparedzami sižeta pavērsieni. Tāds, piemēram, bija notikums, kad galvenā varone sāka draudzēties ar savu skolotāju. Katrs lēmums, ko Raja pieņēma, bija neparasts, bet interesants. Filma bija neparedzama līdz pašam beigām. Dzīvoju līdzī filmas varoņiem. Pēc visām redzētajām amerikāņu filmām prasījās vairāk asuma un ātruma, bet varbūt reizēm vajag arī klusumu un pārdomu laiku, vienkārši ļauties filmas plūdumam, būt tajā visā iekšā.

Kad sāku skatīties, nodomāju, ka varbūt nav tā labākā izvēle, bet nosēdēju pusotru stundu mierīgi. Bija vērts redzēt, kā mēs, latvieši, cīnāmies.

Diāna Siliņa

«Dundadziņš» nr. 5 (210) 2016. gada maijs.

Dundagas novada pašvaldības izdevums, iznāk reizi mēnesī, reģistrācijas nr. 000702696.

Adrese: Dundagas pils, Dundaga, LV-3270.

Redkolēģija: Alnis Auziņš (redaktors, tālr.: 63237858, epasts: alnis@dundaga.lv), Gunta Abaja, Baiba Dūda, Zinta Eizenberga, Gunārs Laicāns, Lauris Laicāns, Aivars Miška, Aldis Pinkens, Diāna Siliņa un Smaida Šnikvalde.

Publicētie materiāli ne vienmēr pauž redakcijas vai izdevēja viedokli. Par datu pareizību atbild tos snieguši amatpersona, citos gadījumos — raksta autors, intervijās — arī intervējama. Pārpublicēšanas gadījumā lūdzam atsaukties uz «Dundadziņku».

Iespiests Talsu tipogrāfijā. **Metiens:** 1500 eks. **Internetā:** www.dundaga.lv/avize

Dzīve tuvplānā

Bitītei Elzei Derkevicai skatuves runas konkursā «Kurzemītē» palīdzēja gan mazā māsa Elēna, gan mamma Jolanta. **Diānas Siliņas foto**

Kas var būt labāks par kopīgu darbu un pusdienām! Arī Vīdalē, arī Lielajā talkā. **Visvalža Biezbārža foto**

«Kļavnieku» kazas saimniecei Mārai klausā. Vismaz fotografēšanās brīdī. **Guntas Abajas foto**

Zemes dienas talkām Kolkā ir krietna vēsture. Šogad Zemes dienas talka ievadīja Lielās talkas nedēļu. **Diānas Siliņas foto**

Šlīteres Ceļotāju dienas 2016

4. un 5. VI jau septīto reizi dabas un rosīgas atpūtas draugus aicina Ceļotāju dienas. Šoreiz tās notiks krāsainākas, ar centru Šlīterē. Uz garākajiem maršrutiem lūdzam iepriekš pieteikties, vēlams — arī uz pārējiem!

Kolka un apkārtnē 4. VI

Pārgājiens Kolkasraga aplis, Kolkasraga informācijas centrs, Jānis, tel. 26486622. Par laiku vienojas piezvanot!

Kolka un apkārtnē 5. VI

Putnu vērotājiem Putni un to dzīvotnes Kolkasragā, Kolkasraga informācijas centrs, Gaidis, 26638608, plkst. 5.00–7.00.

Laivotājiem Kolkas bāka — tik tuvu un tālu, kempings «Ūši», Kolka, Raivo, tel. 29466501, 26399653, plkst. 11.00–15.00.

Laivotājiem Ar motorlaivu uz Kolkas bāku, Kolkasraga jūrmalā pie Zvejnieku ceļa, Džēneta, tel. 29475692, plkst. 9.00–11.00.

Mazirbe un apkārtnē 4. VI

Pārgājiens Rākstu meža krāsas, Pēterezera dabas takas stāvlaukums, Vilnis, tel. 29365230, plkst. 11.00–15.00.

Pārgājiens Mazirbes laivu kapsēta, Lībiešu tautas nams, Mazirbe, Edgars, tel. 29463028. Par laiku vienojas piezvanot!

Laivotājiem Slītere no ūdens puses, tilts pār Irbes upi, P124 šoseja, Raivo, tel. 29466501, 26399653, plkst. 11.00–16.00.

Darbnīca, atvērts objekts Zili-balti-zaļais Lībiešu tautas namā, Mazirbe, Edgars, tel.

29463028, Veronika, tel. 20383578, plkst. 11.00–18.00.

Atvērts objekts, degustācija Rišeljē valstībāl un Lībešu zūj zup!, «Stūrīši-Branki» Mazirbē, Igors un Gunta, tel. 29469165, plkst. 11.00–18.00.

Mazirbe un apkārtnē 5. VI

Darbnīca, atvērts objekts Zili-balti-zaļais Lībiešu tautas namā, Mazirbe, Edgars, tel. 29463028, Veronika, tel. 20383578, pēc pieprasījuma!

Šlītere 4. VI

Pārgājiens Šlīteres stacijas stāsti, Šlīteres mežniecība, Ina, tel. 28861445, plkst. 11.00–13.30.

Pārgājiens Šlīteres dabas taka, pie Šlīteres bākas, Ina, tel. 28861445, plkst. 14.00–15.30; 16.00–17.30.

Pārgājiens No Jušu avota līdz Kaļķupes gravai, «Juši», Cirstes, Līga un Krišjānis, tel. 29986369, plkst. 11.00–14.00.

Velomaršruts Caur kangariem un vigām uz Līvu krastu, Šlīteres mežniecība, Ineta, tel. 29297797, plkst. 11.00–14.00.

Atvērts objekts Pasīvā māja, «Vecmājas», pie Šlīteres autobusu pieturas, Irēna, tel. 29403100, plkst. 12.00–17.00.

Atvērts objekts Šlīteres bāka un Ozola namiņš, Andra, tel. 28385025, plkst. 10.00–19.00.

Darbnīca Drabešu muižas Amatu mājas amatnieki, Šlīteres pusmuiža, plkst. 11.00–17.00.

Darbnīca Sajūti mežu ar ožu, garšu un tausti!, Šlīteres pusmuiža, Ieva, tel. 26577265, plkst. 11.00–17.00.

Darbnīca Mazais vilnas burziņš, var iegādāties produkciju, Šlīteres pusmuiža, Pāces Vilnas fabrika, tel. 26311838, plkst. 11.00–17.00.

Darbnīca Kalināšana kopā ar Jāni Mikānu, Šlīteres pusmuiža, Jānis, tel. 26319399, plkst. 12.00–17.00.

Darbnīca Šlīteres pļavu darbnīca, Šlīteres pusmuiža, Baiba, tel. 29782651, plkst. 11.00–17.00.

Darbnīca Tūrisma iemaņu sacensības, Šlīteres pusmuiža, plkst. 12.00–17.00.

Darbnīca Carnikavas cakatava, Šlīteres pusmuiža, Ieva, tel. 29684786, plkst. plkst. 11.00–17.00.

Darbnīca Šaušana ar loku, Šlīteres pusmuiža, SIA Daba Laba, Reinis, tel. 26844295, plkst. 12.00–17.00.

Īpašs pasākums Tirdziņš, Šlīteres pusmuiža, Ruta, tel. 29141121, plkst. 12.00–17.00.

Īpašs pasākums Valtera Restorāns, jaunas dabas receptes, Šlīteres pusmuiža, plkst. 12.00–17.00.

Šlītere 5. VI

Pārgājiens Šlīteres dabas taka, pie Šlīteres bākas, Ina, tel. 28861445, plkst. 10.00–11.30; 12.00–13.30.

Pārgājiens Kur sākas Šlīteres Zilie kalni?, Šlīteres mežniecība, Kristaps, tel. 26513497, plkst. 10.00–15.00.

Velomaršruts Caur kangariem un vigām uz Līvu krastu, Šlīteres mežniecība, Alanda, tel. 29444395, plkst. 11.00–14.00.

Atvērts objekts Pasīvā māja, «Vecmājas», pie Šlīteres autobusu pieturas, Irēna, tel. 29403100, plkst. 15.00–17.00.

Atvērts objekts Šlīteres bāka un Ozola namiņš, Andra, tel. 28385025, plkst. 10.00–18.00.

Dundaga 4. VI

Darbnīca, degustācija, atvērts objekts Krāsainie piedzīvojumi «Jumaros», Valpene, Gunita, tel. 29469425, plkst. 11.00–17.30.

Dundaga 5. VI

Atvērts objekts Svētdienas pastaiga «Jumaros», Valpene, Gunita, tel. 29469425, plkst. 11.00–16.00.

Velosipēdu noma — Mazirbē Kalējos, tel. 29213412 un Upeskalnos, tel. 29259510; Kolkā, Ūšos, tel. 29475692 un Vītolos, tel. 29135764; Košragā Pītagos, tel. 29372728, Valpenē Jumaros, tel. 29469425; Vīdalē Jaunlīdumos, tel. 29467556.

Programmā iespējami grozījumi, tāpēc sekojiet aktualitātēm Šlīteres Ceļotāju dienu interneta lapas programmas sadaļā sliteres-diena.wordpress.com

Alanda Pūliņa